

Maria Dorina Pașca

Terapia prin teatru

Maria Dorina Pașca

Terapia
prin
teatru

Editura Ardealul

Târgu-Mureș, 2018

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PAȘCA, MARIA DORINA

TERAPIA PRIN TEATRU /

Maria Dorina Pașca – Târgu-Mureș:

Editura Ardealul, 2018

ISBN 978-606-8372-47-1

792

Consilier editorial: *Eugeniu Nistor*
Tehnoredactor: *N. Robert Mihai*
Secretar de redacție: *Rozalia Cotoi*
Copyright © *Maria Dorina Pașca* 2018
Apărut 2018

CUPRINS

Cortina se ridică.../ 7

Cap. 1 – Componentă.../ 9

1.1. - Identități.../ 9

Cap. 2 – Concepte.../ 13

2.1. - teatru.../13

2.2. - teatru ca terapie.../ 17

2.3. - jocul de rol.../ 28

Cap. 3 – Forme.../ 59

3.1. - teatru forum.../ 59

3.2. - teatru de păpuși.../ 105

3.3. - teatru de umbre.../ 162

3.4. - teatru cu măști.../ 168

3.5. - teatru cu tematici.../ 174

3.6. - teatru ca reabilitare.../ 203

3.7. - teatru vieții.../ 215

3.8. - teatru oprimaților.../ 219

3.9. - teatru statuie.../ 221

3.10. - teatru invizibil.../ 223

Cap. 4 – Strategii.../ 227

4.1. - fișa de activitate.../ 227

4.2. - adnotări.../ 235

Bibliografie / 238

Cortina se ridică...

Cartea de față se dorește a fi **biletul de intrare** la teatru ca terapie, actul întâi, sau la finalul ultimului act, **terapia prin teatru**, făcând din spectator, actor pe scena vieții, astfel încât, la căderea cortinei, aplauzele să fie o reușită, iar povestea să continue.

Ce face regizorul-psihoterapeut? Gândește o nouă scenă, reface un text, dar mai ales, recomandă un gest, o atitudine, un cuvânt și-o abordare, așa încât situația să se rezolve, iar verdictul să fie pozitiv.

Scrieți și jucați **teatru ca terapie** căci cele de față v-ajută a nu părăsi scena până ce nu și ultimul spectator va pleca mulțumit și mai bogat sufletește căci el beneficiază și de... bis.

Deci, atenție, începe primul act, căci, cortina se ridică! (iar la film am zice... motor!!!) iar noi, așteptăm... bătaia cu flori de pe Corso...

Autoarea

Cap. 1 – Componentă

1.1. Identități

Terapia prin teatru este parte componentă a **terapiilor ocupaționale** care, Preda V. (2003) conform definiției propuse de „Council on Standards” (1972) este arta și știința de a dirija participarea omului pentru îndeplinirea anumitor sarcini, cu scopul de a restabili, susține și spori performanța, de a ușura învățarea acestor abilități și funcții esențiale pentru adaptare și productivitate, de a diminua sau corecta aspectele patologice și de a promova și menține sănătatea. **Terapia ocupațională** se bazează pe organizarea unor servicii specifice pentru acei indivizi ale căror capacități de a face față sarcinilor de zi cu zi, sunt amenințate de tulburări

de dezvoltare, infirmități fizice, boli sau dificultăți, de natură psihologică sau socială. Totodată, ea este demersul de recuperare în situații speciale și nu numai, fiind necesar a sublinia faptul că, în momentele de activitate, se pot stimula dezvoltarea sentimentelor de cooperare, a spiritului de stăpânire de sine și de auto-control, găsind satisfacții și împliniri în ceea ce fac.

În contextul **artelor combinate, terapia prin teatru**, presupune parcurgerea unui program complex de activități specifice teatrului și care permit stimularea exprimării sentimentelor de către beneficiar.

Ca și tehnici de abordare, amintim:

- teatru forum;
- teatru de păpuși;
- teatru de umbre;
- teatru cu măști;

- teatru cu tematici;
- teatru ca reabilitare;
- teatru vieții;
- teatru oprimaților;
- teatru statuie;
- teatru invizibil;

completându-se enumerarea cu instrumente creative cum ar fi:

- crearea de povești;
- dramatizări;
- improvizații pe diverse teme;
- jocul de rol,

totul pentru a forma rotundul acțiunii terapeutice.

Sub o asemenea delimitare structurală, **terapia prin teatru iese la rampă** alături de celelalte componente, ea fiind cea care, **ridică cortina scenei vieții**, făcând din **actorii** ce la un moment dat, își joacă **rolul vieții** scris de

destin mai bine sau mai puțin bine, **recuzita** reușitei sau eșecului, girul dându-l ropotul de aplauze care pot sau nu, să ceară vieții, un **bis**. Important este să te afli pe scenă sau în... sală. Spectacolul poate începe... gong...

Cap. 2 – Concepte

2.1. – teatru

2.2. – teatru ca terapie

2.3. – jocul de rol

2.1. teatru

Dacă pornim de la DEX (2009), **teatru**, din latinescul – theatrum și franțuzescul – théâtre: denumește clădirea sau locul special amenajat în vederea reprezentării de spectacole;

- spectacol, reprezentație dramatică;
- destinat de a fi reprezentat pe scenă;
- arta de a prezenta în fața unui public,

un spectacol, o piesă, etc.

•loc unde se petrece un eveniment, unde are loc o acțiune.

Rămânând tot la capitolul definiții, stimularea prin teatru se ocupă de aplicarea tehnicilor și proceselor specifice, grupurilor de

persoane cu nevoi speciale și nu numai și este o activitate de grup care poate fi aplicată și în lucru individual (tehnici prin arte combinate – 2009).

Totodată, **teatrul** se folosește **ca terapie** pentru exprimarea unor: stări, sentimente și trăiri personale. Astfel, J.M. Guzan (1991) – după UNITER – 1996 – spunea faptul că teatrul este un tribunal, unde trebuie să prezinți dovezi vizibile și palpabile ca să poți fi crezut.

Iminent, când vorbim despre teatru facem trimitere și la DEX (2009):

- **actor** = artist care interpretează roluri în piese de teatru, în filme etc;

- **personaj** = persoană care are un rol în anumite întâmplări;

- **piesă** = operă literară compusă în formă de dialog și destinată reprezentării pe scenă;

• **rol** = personaj interpretat de un actor într-o piesă;

• **a dramatiza** = a prelucra o operă literară (cu caracter epic) pentru a putea fi dramatizată;

• **scenariu** = o întâmplare foarte scurtă și foarte simplă jucată de un grup de persoane, care pornește de la o situație și în care se dezvoltă un conflict și nu numai;

• **jocul de rol** = are ca forme de realizare: interpretarea unui rol cât și efectuarea unei acțiuni simulate.

În acest context, implicarea creativității și a spontaneității fac din scenă un loc în care viața poate fi piesă, neavând margini, doar actori, regizori și poate din când în când, un suflor, rolurile scriindu-ni-le noi, singuri, jocul devenind primordial. Și astfel, **teatru** devine aliat psihoterapeutului, lucrătorului în arte com-

binare, dând posibilitatea celui în cauză, de a-și interpreta propriul rol, trăindu-și visul scris și jucat, fiind în centrul scenei vieții și nu la marginea ei, pășind astfel în **terapia prin teatru** și apoi în teatrul vieții.

În accepția sa, Boal A. (2005) teatrul este o reprezentare ideologică de imagini ale vieții sociale. Este important ca actorul să nu fie buimăcit, de dragul de a fi specializat în vreo tehnică folosită, oricare ar fi aceasta.

Actorul va arăta spectatorului expresii ale luptei sociale între forțele reacționare ale burgheziei și forțele progresiste ale clasei muncitoare, oricare ar fi forma sub care această luptă apare în piesă, în operă.

Întotdeauna, actorul trebuie neapărat să aibă în vedere, latura progresivă a misiunii sale, caracterul său pedagogic, caracterul său combativ. Teatrul este o artă și o armă.

2.2. teatru ca terapie

Este de remarcat faptul că, pornind de la citatul lui Cain J. (2003) „A fi tu însuți înseamnă a trece prin celălalt pentru a întâlni ceea ce posedai deja”, **terapia prin teatru** este o tehnică de eliberare a tensiunilor, dar și de clarificare a propriei stări de confuzie și durere a celui care joacă, dând viață unui anumit personaj, într-o situație dată, de fapt, se joacă propria experiență cu înțelesurile și trăirile ei.

Totodată, **terapia prin teatru** presupune și:

- rejucarea unor scene din / de viață a participanților / clienților / beneficiarilor;
- jucarea unor/după scenarii create/inventate;
- jucarea unor piese de teatru cunoscute;
- dramatizarea unor povestiri.

În acest context, ca **obiective ale terapiei prin teatru** (tehnici prin arte combinate -2009) putem enumera:

- dezvoltarea inteligenței emoționale;
- dezvoltarea percepțiilor, și reprezentărilor vizuale, a imaginației creatoare;
- inducerea unei stări de liniște, acceptare de sine;
- reducerea tensiunii și anxietății;
- stimularea tuturor canalelor senzoriale;
- dezvoltarea capacității de a se exprima mai repede și mai ușor;
- facilitarea comunicării interpersonale, creșterea sociabilității și adaptării în societate;
- dezvoltarea sentimentului de încredere în sine și realizare;
- dezvoltarea simțului aprecierii artistice și de exprimare;

- îmbogățirea și dezvoltarea proceselor gândirii;
- dezvoltarea limbajului și vocabularului implicat în timpul procesului de creație;
- dezvoltarea capacității de concentrare a atenției;
- îmbunătățirea cooperării cu alții în realizarea unor activități de grup;
- dezvoltarea respectului față de rezultatele muncii lor;
- diminuarea stărilor conflictuale.

De asemenea, **terapia prin teatru** își propune a dezvolta, și:

- autonomia personală;
- personalitatea;
- stima, încrederea și imaginea de sine;
- orientarea temporo-spațială;
- integrarea socio-profesională;
- spiritul de observație;

- creativitatea,

găsindu-și de fapt, locul în toate activitățile psihoterapeutice desfășurate la nivelul clientului / pacientului / beneficiarului nostru atunci când conjunctura ca atare, o impune.

Atunci când vorbim despre teatru, implicit ajungem la:

- cuvinte;
- mișcare;
- dans;
- empatie;
- trăire a sentimentelor,

toate regăsindu-se într-o așezată scriere numită:

- sceneta – piesă;
- personaj;
- rol cu un mesaj precis/adekvat;

existând, și nu sunt puține situațiile, când e necesar a naviga în largul spontaneității și im-

provizației, ele determinând la un moment dat o/un anumit/ă:

- conduită;
- atitudine;
- comportament,

ce pot/ poate codifica și apoi decodifica:

- stări;
- atitudine;
- momente,

ce detensionate conflictual, reprezintă finalul fericit al reprezentației (momentul adevărului, descărcarea) impulsului de natură psihică apărut ca o consecință a bulversărilor psihopedagogice sociale apărute pe controversata scenă a vieții, lipsită de coerență și dialog.

După DEX(2009) **spontan** are rădăcini latine – *spontaneus* și franțuzești – *spontane*, definind:

- ceea ce se face sau se produce de la sine, fără vreo cauză exterioară aparentă;
- ceva ce se face de bunăvoie, fără a fi silit de nimeni;
- ceva ce apare brusc, pe neașteptate;
- când se acționează cu promptitudine;
- ceva ce nu este conștient.

Implicit, **spontaneitatea** este însușirea a ceea ce:

- este spontan;
  - reprezintă voiciune;
  - surprinde naturațea promptă în atitudini și comportamente;
  - reprezintă promptitudinea în rezolvarea unor situații problemă dată;
- momente ce fac uz de așa ceva, apar atunci când, Moreno J.J. (2009) „**Spontaneitatea** propulsează individul către a da un răspuns adecvat

într-o situație nouă sau un nou răspuns adecvat într-o situație veche”.

Aceeași sursă informațională – DEX (2009) explică **improvizația** – din francezescul – improvisation, ca fiind:

- executarea unei compoziții muzicale pe care interpretul o crează pe măsură ce o cântă;
- lucru făcut la repezeală;
- ceva realizat pe moment,

face totuși ca la nivelul **terapii prin teatru** să fie destul de prezentă, dezvoltându-se direct din jocul creativ, având impactul scontat.

După, (tehnici de lucru prin arte combinate – 2009) **improvizația** este șansa „de a fi ceea ce nu ești”, de a fi cu o altă personalitate sau cu una apropiată, de a te pune pe tine în locul altuia.

Prin acest proces se pot explora probleme cotidiene ale pacienților/clientilor/beneficiarilor

și reprezintă o modalitate sigură de a le face într-o manieră non-personală. O situație poate avea interpretări diferite și participanții pot începe să vadă într-un fel, sau altul problema având o înțelegere mai profundă a problemei și a implicațiilor sale morale. Uneori o persoană va deveni starea morală a grupului, asemenea exerciții având o profundă valoare educațională. **Durata unei improvizații** este variată, cel mai important lucru constituindu-l modalitatea prin care pacientul/clientul/beneficiarul, folosesc în mod benefic și creativ, exercițiile sau/și jocurile de improvizație.

Considerăm că este momentul de a aduce în discursul nostru teoretic și câteva din elementele ce definesc în sistemul filosofic a lui Moreno J.J. (2009) **psihodrama**, pornind de la ideea că **obiectivul** acesteia a fost, încă de la nașterea sa, construirea unui cadru terapeutic

care utilizează viața ca model, pentru a integra în el toate modalitățile de a trăi, începând cu elementele universale:

- timpul;
- spațiul;
- realitatea;
- cosmosul,

până la toate detaliile și nuanțele vieții.

În aceeași notă a definiției și identității, **psihodrama** poate fi știința ce explorează adevărul prin intermediul metodelor dramatice. Ea are de-a face cu relațiile interpersonale și lumile particulare. Metoda psihodramatică utilizează, în principal, cinci instrumente:

- **scena** = oferă actorului un spațiu viu care este pluri-dimensional și flexibil la maximum;
- **actorul** = să fie el însuși, să acționeze liber așa cum lucrurile îi vin în minte, trebuie să

i se acorde libertate de expresie, spontaneitate, important fiind și procesul de punere în scenă;

- **regizorul** = întrunește trei funcții: producător, consilier și analist;

- **eurii auxiliare** = sunt actorii participanți ce au o semnificație dublă, îndeplinind trei funcții:

- **actor** (ilustrând rolurile solicitate de lumea subiectului);

- **consilier** – ghidând subiectul;

- **anchetator social**;

- **audiența** = are rol dublu în ideea în care poate ajuta subiectul sau poate să devină „problema”, fiind ajutată de subiectul de pe scenă.

Este necesar a menționa la finalul acestui periplu că, Moreno J.J. (2009): există factori pozitivi care modelează relația și interacțiunea din realitatea vieții înseși:

- spontaneitatea;

- productivitatea;
- procesul de încălzire;
- fenomenul tele;
- procesele de rol,

psihodramaturgul retrăgându-se de pe scenă, lăsând subiectul a se desfășura alături de celelalte persoane (euri auxiliare).

Astfel, subiectul își dă seama că se află, ca și cum ar fi prins în capcană, într-o lume aproape reală. Se vede pe sine acționând, se aude vorbind, însă acțiunile și gândurile sale, sentimentele și percepțiile nu vin de la el, ci ele vin, în mod ciudat:

- de la o altă persoană;
- psihodramaturg;
- alte persoane;
- euri auxiliare;
- dubluri;
- oglinzile minții sale.

Practic, aspectul terapeutic al psihodramei nu poate fi despărțit de aspectul estetic, și nici de caracterul său etic, în cele din urmă. În teatrul terapeutic, un anonim, un om obișnuit devine ceva ce se apropie de o operă de artă – nu doar pentru ceilalți, ci și pentru sine însuși. El se poate ridica deasupra lumii cotidiene, eul său devenind un prototip estetic – devine reprezentantul omenirii. Pe scena psihodramatică, el este plasat într-o stare de inspirație – el însuși este dramaturgul.

2.3. jocul de rol

În abordarea constructivă a **terapiei prin teatru**, un loc aparte îi revine și **jocului de rol** care, după Moreno J. L. (2009) este o tehnică de realitate suplimentară deoarece subiectul învață abordări ale unor situații și roluri de care

se teme sau pe care are posibilitatea de a le aplica în viață. Este de menționat faptul că, interpretarea rolului se referă la dramatizarea spontană a unei situații din viața trecută, prezentă sau viitoare a subiectului. Prin interpretare astfel de: date, fapte și evenimente din viața subiectului care au fost reprimite sau refulate, sunt readuse la lumina conștienței. Totodată, prin acest mecanism, anxietatea legată de evenimentele în cauză, este diminuată, rezultatele raportându-se la cauză, situație-problemă, mesajul fiind edificator.

Privit dintr-o anumită perspectivă, **jocul de rol** este o funcție atât a percepției rolului cât și a punerii în scenă a acestuia, astfel încât comportamentul regresiv nu este o regresie adevărată, ci o formă a **jocului de rol**.

Și pentru a intra în rol, **jocul de rol** prin exercițiile-joc, ajută subiectul / clientul / pa-

cientul / beneficiarul de a se apropia de viitorul personaj găsit sau/și regăsit în cadrul **terapii prin teatru**.

Putem porni de la, Pașca M.D. Banga E. (2016):

1. – Termină poveste – jocul se desfășoară în grup. Conducătorul de joc propune pentru povestea ce trebuie terminată prin interpretarea personajului cu care vine fiecare. Se urmărește îndeaproape „implicarea”, intrarea în pielea personajului și impactul emoțional pe care-l produce asupra sufletului. Conducătorul de joc trebuie să aibă în vedere antrenarea tuturor participanților.

2. – Familia mea – se poate desfășura individual sau în grup. Când se joacă individual, se cere subiectului de a interpreta „personajele familiei” pe care o are sau pe care și-o dorește.

Când se joacă în grup, subiectul își alege dintre participanți „personajele” cărora le va da identitate, refăcând scene de familie. Se va urmări „intrarea în rol” cât și conotațiile emoționale sau de aversiune care pot apărea la adresa familiei în general și special, privind un membru.

3. – Copacul – individual sau în grup, jocul urmărește exteriorizarea unor trăiri emoționale cât și a sentimentelor de frustrare. I se cere subiectului să fie „copac”, să se poarte ca atare, să trăiască viața lui complicată, să se miște, să se usuce, să se bucure, să plângă ca el. Vorbește cu frunzele, cu ramurile, tulpina, rădăcina, păsările ce-ți sunt aproape „Cum te simți copac?”

4. – Păpușile – cu cele speciale dintr-un teatru de păpuși sau obișnuite, subiectul va încerca să „traducă” scene din viața sa și a celor

din jurul lui. Este de urmărit în mod deosebit „regizarea spectacolului”, subiectul fiind interpret și regizor. Temele pot fi alese de subiect sau pot fi impuse de conducătorul de joc care ”monitorizează” întregul spectacol.

5. – Povestea familiei degetelor – pe fiecare deget se pictează: ochi, gură, nas și păr. Este familia celor 5 degete. Mama este reprezentată de degetul mic, iar tata este degetul mare. Și când ei s-au atins, din dragostea lor, au crescut încă trei degete-copii, ce i-au unit pentru totdeauna.

6. – Semaforul – participanții vor trebui să răspundă la două comenzi: roșu și verde. Conducătorul de joc va sta cu spatele la participanți și rostește „verde” și grupul se mișcă spre el. Când spune „roșu” grupul va încerca să rămână nemișcat. Dacă vreunul este „prins” mișcându-se, este scos din joc. Câștigă cel ce ajun-

ge lângă conducător, luându-i locul, fără ca acesta să-l „prindă mișcându-se”.

7. – Ce-am schimbat? – jocul se desfășoară în perechi. Cei doi stau față în față și se privesc cu atenție câteva clipe, apoi se întorc spate în spate. La comandă se întorc și unul (se face pe rând) dintre ei va modifica la tot cu ce este îmbrăcat, 3 lucruri. Câștigă cel ce le ghițește dintr-o dată schimbarea și-și schimbă locurile doar atunci.

8. – Da-nu – se joacă în doi, regula fiind ca ei, care se pot mișca în voie, certa, vorbi tare, încet, nu au voie să folosească decât două cuvinte, pe „da” și pe „nu” dându-le expresivitatea. Jocul se termină, când vor partenerii.

9. – Depozitul – în sală, există o ladă pe care scrie „depozit” din care participanții la jocul de rol, vor trebui să-și aleagă ce costumație doresc, apoi să-și interpreteze rolul creat.

Totul se poate transforma într-o... piesă de teatru.

10. – Cultura altor popoare – li se cere participanților să-și creeze măști și să interpreteze momente specifice unui popor pe care doresc să-l prezinte (poezia, dansul, costumația, mima, pantomima, etc.)

11. – Florile grădinii – sunt rugați participanții să-și aleagă dintr-o vază plină cu flori, una pe care și-o doresc, și căreia îi vor interpreta povestea, printr-un joc de rol.

12. – Din piatră în piatră – în sală se împrăștie pietre de diferite mărimi din trusa Wesco formând un drum șerpuit. Li se cere participanților să pășească din piatră în piatră având grijă să nu cadă, învingându-și teama. Se poate cânta sau recita o poezie în acest timp.

13. – Intră-ți în rol – participanții sunt rugați să facă schimb de: haine (cât e posibil),

încălțăminte și accesorii între ei. Vor încerca „să-și intre-n rol” cu noile „costumații”. Se va urmări modul în care, trăirea fiecăruia, aduce un plus de originalitate și personalitate, noului rol.

14. – Alege ce ți se potrivește – pe o masă se vor găsi tot felul de obiecte, jucării, etc. personaje din desene animate. Participanții sunt rugați să-și aleagă ce doresc de pe masă urmând a interpreta într-o mică scenetă, ceea ce au ales. Se va observa dacă li se potrivește sau nu, ceea ce au ales.

15. – Numele meu – conducătorul le cere participanților să-și scrie numele și prenumele, pe verticală, pe partea stângă a foii, lăsând spațiu între litere de unul sau două rânduri. Plecând de la fiecare literă, invită să se scrie un cuvânt sau o propoziție folosind litera din propriul nume ca inițială. Rezultatul va fi o des-

criere a fiecărei persoane obținută din propriul nume și prenume. (Manes S. – 2008)

16. – Călătoria mea cu... - conducătorul cere fiecărui participant să-și închipuie că pleacă într-o călătorie imaginară, spre orice destinație, localizată într-o epocă trecută, prezentă sau viitoare. Cere în plus să se ia cu sine un coleg de călătorie ales dintre persoanele din grup. Conducătorul invită pe fiecare să scrie o povestire intitulată: „Călătoria mea cu...” cu recomandarea ca personajele din călătorie să li se dea nume imaginare. După ce a acordat grupului timpul necesar pentru a scrie povestirea (10 – 15 minute), se trece la lectura povestirilor. După citirea propriei povestiri, fiecare participant va trebui să spună ce persoană din grup și-a ales ca însoțitor de călătorie și de ce, fără ca acesta să știe în prealabil că a fost ales. (Manes S. – 2008)

17. – Actorul – se delimitează de către conducătorul de joc, locul scenei, culisele și actorii. Actorii sunt rugați să se pregătească pentru a intra în scenă (cortina e trasă – și se urmărește toată acțiunea lor nonverbală). Li se comunică ridicarea cortinei și jocul rolului, urmărind astfel, schimbarea de atitudine din gesturile și trăirile afective, cerându-le chiar să interacționeze cu publicul (dacă acesta există – e alcătuit din restul participanților). Se urmărește existența sau nu a stării de empatie a participanților.

18. – Jocul umbrelor – cu o sursă de lumină și pe un perete sau panou, se încearcă a realiza umbre cu ajutorul mâinilor (palma / degetele) diferite figurine / personaje. Se pot interpreta mici roluri și scenete.

19. – Compuneți/scrieți singuri un exercițiu-joc - drumul prin exerciții-joc în tera-

pia prin teatru poate continua și cu alte exemple ce sunt create și aparțin celor care lucrează direct cu subiecții / clienții / beneficiarii, dar și acestora din urmă, fiind o manifestare a propriilor trăiri în acele momente, date de contextualitatea creată.

Parabola poate fi prezentă în cadrul **jocului de rol** pentru:

- a sublinia o atitudine,
  - a caracteriza un personaj.
  - a surprinde o trăsătură de caracter,
  - a minimaliza sau pune în valoare o stare,
- astfel încât, personajul să surprindă în esență, mesajul ce trebuie să ajungă la spectatori sau auditoriu.

În acest context, Valeriu Anania pune la dispoziție publicului avizat și nu numai, fantezia coregrafică pentru copii – **Păhărelul cu nectar**, cu premiera pe scena Teatrului de Ope-

retă în 1955, apărută în volumul *Teatru II*. (2010)

Pentru a afla pe scurt conținutul, facem apel la Sasu A. (2005), care menționa următoarele: „Voi spune puține cuvinte despre această superbă parabolă. O să-mi permit în foarte puține cuvinte să o rezum. Se organizează un concurs de frumusețe pentru obținerea unui strop de nectar dintr-o floare. Organizator, ca să spunem așa, este chiar floarea numită gura-leului. E o zi toridă de vară când are loc acest concurs. Toți se îmbracă pentru concursul de frumusețe, pentru a li se oferi acest strop de nectar, în veșminte strălucitoare, diamante, pietre scumpe. Deci, toți vin, cu alte cuvinte, cu haine de împrumut, sub vopselele vremelnice și ale iluziei. Singura care se prezintă în veșmântul dat de Dumnezeu este albina. Deodată, din stelele senine, cum spune autorul, plouă.

Zugrăvelile de pe cei înveșmântați se șterg, măștile cad și tot ce este trecător se stinge. Transparența diafană și ea va câștiga concursul. Iată, și pentru cei mari și pentru cei mici, un prim nivel de semnificație al acestei cărți: frumusețea pe dinafară e trecătoare, frumusețea de cuget e eternă. Poftelor oarbe ale celor care au venit purtând o mască străină ființei lor, li se opune dorința – cântec a albinelor, a stării de grație și a jubilației spirituale, pentru că acesta este ”cântecul”.

În aceeași armonie a înțelesului conduitei, atitudinii și comportamentului surprins atât de subtil de autor, Bâgiu L.V.(2006) remarcă: „Piesa se recomandă ca exprimând un inefabil aer de delicatețe și ingenuitate, tratând în manieră ludică, probleme serioase ale existenței universal valabile, astfel accesibile și universului infantil”.

Vom exemplifica cele menționate anterior, cu un fragment din actul III (iarăși în grădină, îngenuncheate, florile par obosite de căldura amiezii).

...

Gura-Leului

Am zis.

(către toți cei de față:)

Deci, vom da curs

De-ndată marelui concurs!

Bondarul

Cum? Ce concurs?

Gura-Leului

De frumusețe.

Bondarul

De vrei să-mi pui în roate bețe,

Te-nșeli, drăguțo! Păi cu cine
Să concurez? Numai cu mine?

Gura-Leului

Cu cei de față.

Bondarul

Cum? Cu ei?

Păi ei sunt toți supușii mei!

Gura-Leului

Te-nfoi degeaba, ca un urs.

Nectaru-l dau doar prin concurs.

Și Florile vor prețui

Pe cel ce mai frumos va fi.

Să-ncepem, dar. Veți fi părtași

Toți cei de față.

Bâza

Și ne lași

Chiar și pe noi să luăm parte?

Gura-Leului

Desigur.

Bondarul

(indignat:)

Cum?... Mergi prea departe!...

Nu că mi-e frică!... N-o să-mi pese

De bieteale bucătărești!...

Dar...eu, cu ele, e prea-prea!

Viespea

Cu noi, mai înțelegeți, mai da!

Bondarul

Chiar și cu voi!... Nu că mi-e teamă,

Dar... dintr-odată luați în seamă...

Fluturele

(emancipat:)

Ajunge, domnule Bondar!

Te crezi cam mult, dar în zadar!

Cât crezi c-ai să ne râzi în față

Cu straiul ăsta de paiată?

Bondarul

Cum? Eu, paiată?

Greierul

Ești urât!

Bondarul

Mă, îți ard una peste rât...

Trântorul

Din strachini tot în strachini calcă!

Bondarul

Și tu?... Acum îți mut o falcă!

Știi, falca aia invalidă!

Viespea

Ei, așteptăm să se deschidă

Concursul!

Greierul

Ești nerăbdătoare?

Gura-Leului

(către viespe:)

Poftim!

Viespea

(înaintează:)

Sunt ruptă chiar din soare.

Pe rochia mea un tezaur

De pietre scumpe și de aur.

Pe mijlocelul meu subțire

E-o-ciungătoare de safire.

Și pentru frumusețea mea

Eu singură nectar voi bea!

(Se înclină, Florile aplaudă)

Fluturele

(înaintează:)

Mă mișc prin aer ca un val

Cu smalțuri albe de opal.

Lumina-n trupul meu răsfrântă

Vă infioară și vă-ncântă.

Deci, pentru frumusețea mea,

Doar singur eu nectar voi bea!

(Se înclină, Florile aplaudă)

Greierul

(înaintează:)

Aceasta-i veșnica minune:

Să faci lumină din cărbune,

Da, negru sunt, da-n iarba nouă

Ca un diamant sclipesc sub rouă.

Și pentru frumusețea mea

Doar singur eu nectar voi bea!

(Se înclină, Florile apaludă)

Trântorul

(înaintează:)

Priviți, vă rog, hainele mele:

Cele mai scumpe catifele,

Privirile flămânde-mpart

Luciri de aur și brocart.

Și pentru frumusețea mea

Eu, singur eu nectar voi bea!

(Se înclină, Florile aplaudă)

Bîza

(înaintează:)

Eu, vara când e cald, mă scald

În picățele de smarald

Și tot din ele eu înfir

Răsfârângerii lucii de safir.

Deci, pentru frumusețea mea

Eu singură nectar voi bea!

(Se înclină, Florile aplaudă)

Bondarul

Ia uite, țoapa!

Gura-Leului

(cătref Bondar:)

Hai, la rând!

Florile

Hai, hai!

Bondarul

Doar n-o să stau flămând!...

Dar...ce concurs? Voi nu vedeți

Că-s încărcat de frumuseți?

(Se învârtește, se îndoiaie, se răsucește)

Na, na!... Căsați odată ochii!

Cea mai frumoasă dintre rochii

Nu prețuiește o para

Pe lângă-mbrăcăminteaa mea.

Ei, ați văzut? Hai?... Așadar,

Doar mandea va sorbi nectar!

Ai vrut concurs? Poftim! Dar vreau

De-ndată chiar nectar să beau!

Gura-Leului

Să treacă una din albine!

Bondarul

(indignat:)

Ei, asta-i culmea, bre! Rușine!

Albina

(înaintează:)

Noi suntem multe. Eu grăiesc

Pentru tot neamul albinesc.

Noi nu avem mândreți pe straie

Și nici răsfrângerii la văpaie.

E-adevărat că, deseori,

Ducând polenu-n subțiori

Părem în soare aurii;

Dar auru-i pentru copii,

Nu pentru noi.

Gura-Leului

Cum? Pentru cine?

Albina

Pentru copii, am zis. Oricine

Cunoaște-n lumea asta mare

Că noi ne facem născătoare

De bucurii pentru cei mici.

Nectar, polen, luăm de-aici,

Din altă parte, și-n tăcere

În stupul nostru facem miere.

De-ți cerem dulcele nectar,

E fiindcă cerul e amar
De secetă, și nici o floare
Pe gura ei nectar nu are.

Florile

(aplaudă:)

Așa-i! Așa-i!

Bondarul

Obrăznicie!

Doar mie-mi dai!

Oaspeții lui

(freamătă:)

Ba mie! Mie!

Gura-Leului

Tăceți! Degeaba v-ați certat!

(se consultă cu Florile)

Albinele au câștigat!

Toți

Cum? Cum?

Gura-Leului

În loc de frumusețe

Pe dinafară, sunt mărețe

Prin frumusețea lor de cuget.

Dorința voastră e un muget

De pofte oarbe pentru pântec,

Pe când dorința lor e cântec

De bucurie pentru oameni.

Și dacă bucurie sameni,

Culegi, în loc, tot bucurie.

(către Albine:)

Veniți! Nectarul meu vă-mbie!

Bondarul

(sare, furios:)

Nu, nu se poate!... Nu se-nfruptă

Nici o Albină, fără luptă!

(către Oaspeții lui:)

Așa-i?

Oaspeții

Așa e? vrem dreptate!

Bondarul

Suntem puternici!

Oaspeții

Ne vom bate!

(pe când se pregătesc de luptă, se aude

un vuiet și apare Vrăjitorul.)

Vrăjitorul

E ceasul răzbunării mele!

Bondarul

Dar tu ce vrei, mă, pui de lele?

Vrăjitorul

Să mă răzbun! Ți-am zugrăvit

Un strai de preț și n-ai plătit.

Din cer ai aur și vopsele,

El, ceru-acum o să le spele.

(Ridică brațele:)

Veniți, voi, tunete!... Veniți

Voi fulgere de foc!... Plesniți

Cu aspre bice de văpaie

Și-aduceți nori, aduceți ploaie!

(Lumina scade, cerul se întunecă, s-au auzit tunete, sclipesc câteva fulgere, ploaia începe să

răpăie. Florile bat din palme. Bondarul, musafirii lui, muștele fug înnebuniți și zgribuliți, dintr-o latură în alta. Albinele s-au îmbrățișat cu Florile. Bondarul se ascunde după o tufă.)

Așa! ... Potopul să mi-l spele!

Așa! ... Muiăți-l pân-la piele!

(Plouă puternic)

Destul! ... Să vină iar lumina!

(Ploaia se oprește. Se înseninează, tunetele s-au îndepărtat.)

Margareta

Priviți ce veselă-i grădina!

Vrăjitorul

Bondarul! Unde-i?... Te-ai ascuns?

Nădăjduiesc că te-a pătruns

Udeala până-n măruntaie!...

(Găsește pe Bondar în dosul tufei și-l scoate de guler. Acesta se ivește într-o falnică înfățișare

de curcă plouată, toate culorile s-au muiat și-i
curg în neorânduială pe hainele zdențuite.)

Ei, excelență?

Florile

(râzând:)

Vai, ce straie!

Vrăjitorul

Priviți o excelență udă,

Într-un surtuc de paparudă!...

Ceilalți?

Florile

Fugiră toți.

Vrăjitorul

(Bondarului:)

Hai, du-te

Și, spală putina!... Mai iute!

(Îi dă un picior în spate. Bondarul o ia la fugă,
urmărit de Vrăjitor. Florile râd cu hohote)

Gura-Leului

Învățul are și dezvăț.

(către Albine:)

Și-acum, să trecem la ospăț!

(Se desfășoară, bogat, dansul Albinelor și al Florilor. Gura-Leului strălucitoare și dornică, trece de la Albină la Albină, în timp ce se coboară o seară liniștită.)

- Cortina -

Prin mesajul transmis frumos, intitulata fantezie – **Păhărelul cu nectar**, își merită locul printre modalitățile prin care, **jocul de rol**, ajută, întărește o atitudine și certifică o valoare, utilizarea ei în cadrul **terapiei prin teatru** fiind, incontestabilă.

Cap. 3. – Forme

- 3.1. – teatru forum
- 3.2. – teatru de păpuși
- 3.3. – teatru de umbre
- 3.4. – teatru cu măști
- 3.5. – teatru cu tematici
- 3.6. – teatru ca reabilitare
- 3.7. – teatru vieții
- 3.8. – teatru oprimaților
- 3.9. – teatru statuie
- 3.10. – teatru invizibil

3.1. teatru forum

În dezvoltarea unei **forme** sau alta de **teatru ca terapie**, e important a porni și a ține cont de:

- mesajul ce urmează a fi transmis;
- grupul țintă (vârstă, sex, status, etc.);
- scopul alegerii formei respective;
- obiectivele urmărite;
- beneficiile acțiunii;

- finalizarea demersului atitudinal – comportamental;

- cuantificarea rezultatelor obținute.

Ținând cont de cele menționate anterior pentru toate formele de teatru prezente în terapie, surprindem elementele caracteristice **teatrului forum**, pornind de la conceptul că, conform Pașca M.D., Banga E.(2016):

- este un instrument de intervenție socială;

- nu păstrează o clară demarcație între actori și spectatori;

- implică spectatorii într-o situație dată ei: văd, gândesc, simt, participă, colorează, crează;

- analizează modul în care la nivelul vieții reale pot fi folosite sugestiile primite;

- este o formă de teatru interactiv;

- tematica poate fi variată;

- se concentrează asupra ideii că schimbarea poate și trebuie să pornească, în primul rând de la noi, înșine.

Considerăm că alături de partea teoretică, elementul practic este necesar în momentul în care folosim **teatru forum** în **terapia prin teatru**.

Astfel, vom aduce în prim plan, **creațiile dramaturgice și regizorale ale actorului Rudy Moca**, tematicile abordate fiind de o stringentă actualitate și anume:

1) – **conflictul între generații, dublat de cel interetnic** – piesa – „Curriculum vitae”

2) – **lupta împotriva drogurilor, atât pentru copii cât și părinți** – scenariu – „Macul, cânepa și omul”

3) – **discriminarea** – scenariu – „Bolnav de „pedigree”...!”

4) – **discriminarea și șpaga în sistemul sanitar din România** – scenariu – „Buba”

Ca părinte a teatrului optrimaților, în speță, incluzând și teatru forum în accepția sa, Boal A.(2005) este un soi de bătaie, are regulile sale. Ele pot fi modificate, dar există în continuare, astfel încât toți jucătorii participă la aceeași lucrare, pentru ca o discuție profundă și fecundă să se poată naște, și vorbim astfel despre **regulile jocului**:

Dramaturgia unde:

- textul trebuie să caracterizeze clar fiecare personaj, să-l identifice cu precizie, ca spectatorul să recunoască ușor ideologia fiecăruia;
- soluțiile propuse de protagonist trebuie să conțină cel puțin o eroare socială, care va fi analizată în „forum”; aceste erori trebuie să fie clar exprimate și repetate, în situații bine definite;

- stilul piesei poate fi oricare, important fiind scopul care este acela de a se discuta pe situații concrete.

Regia constă în:

- jocul actorilor să determine ca personajele să evolueze după legile teatrului, să realizeze acțiuni, determinând spectatorul să facă „forum”;

- fiecare scenă reprezentativă trebuie să-și găsească propria „expresie”, dacă se poate de comun acord cu publicul, în cursul reprezentației sau ca urmare a unui studiu preliminar;

- fiecare personaj trebuie să fie reprezentat „vizual”, de așa manieră încât să fie recunoscut, independent de ceea ce spune, costumele trebuie să poată fi ușor de îmbrăcat de către spectator.

Spectacolul-joc este artistic și intelectual între artiști și spectatori, pornind de la:

- într-o primă parte se prezintă spectacolul ca și cum ar fi un spectacol convențional; o anumite imagine a lumii;

- sunt întrebați spectatorii dacă sunt de acord cu ce se prezintă, dar pot interveni să schimbe, să modifice o anumită viziune asupra lumii;

- publicul poate interveni cu o soluție mai bună, spunând „stop”, actorii oprindu-se fără să-și schimbe poziția, spectatorul intervenind rapid cu o replică sau mișcare, devenind chiar, actor;

- actorul înlocuit, se retrage din joc, dar rămâne un fel de ego-auxiliar, pentru a-l încuraja pe spectator și a-l corecta în caz că se înșală;

- actorii, prin joc încearcă să-i demonstreze spectatorului, cât este de greu să transformi realitatea, mediul dintre ei fiind decisiv;

- în cazul în care spectatorul renunță la joc, actorul își poate relua rolul sau alt spectator, spunând „stop”, apărând o nouă soluție ce va fi experimentată;

- actorii pot fi înlocuiți de spectatori, aceștia continuând acțiunea și fiind ajutați și stimulați de cei dintâi;

- unul dintre actori trebuie, de asemenea, să preia și funcția auxiliară de „Joker”, de conducător de joc; lui îi revine datoria:

- să explice regulile jocului;
- să corecteze erorile comise;
- să-i încurajeze pe unii și pe alții, ca scenă să nu se oprească;

- Jokerul nu ține conferințe, nu este deținătorul adevărului, el va încerca doar să-i facă pe cei care știu puțin, să le explice mai mult, iar pe cei care îndrăznesc puțin mai mult, să îndrăznească și să arate de ce sunt capabili;

o odată „forumul” terminat, se propune construirea unui „model de acțiune viitoare”, acest model trebuind să fie jucat de spectatori.

De asemenea, „în teatru-forum, personajul cedează și eu sunt chemat să-l corectez, să-i arăt un drum corect, să rectific acțiunea lui, și dacă izbutesc, atunci el va fi apt să învingă în realitate, astfel încât nu se produce catharsisul, ci un stimulent pentru dorința noastră de a schimba lumea”, ne-ar avertiza același Augusto Boal. (2005)

1. Curriculum vitae

(conflictul dintre generații, dublat de conflictul interetnic)

Dramatizarea originală, după o idee de RUDY MOCA

PERSONAJELE:

TATA – rom intelectual

ADY – fiul său, student

MARIA – iubita și colega lui Ady (româncă)

ZSOLT – colegul celor doi (maghiar)

JOLLY-JOCKER – MODERATORUL

***** **Actul - I** - *****

Tata: Alo,...aloooo tinere „domn – rom”...
Scoate naibii căștile de pe urechi și salută civilizată,... chiar dacă intri într-o casă de... romi!

Ady: Salut...babacu...

Tata: Salut!.... De unde veniți „dumneavoastră” tinere rom?

Ady: De afară.... nu se vede? :))

Tata: Io-te-te al dracu’.....și io care credeam că vi din.... Interior.....

Ady: Ști ce...moșu’..... nu răspund la ironii de tip „romanes”....

Tata: Hopaaaaaaa:))... am atins coarda sensibilității tinerei generații de romi intelectuali.....
Scuzați, vă rog.....

Ady: Hai, mă tată..... lasă-mă în durerea mea..... ai chef de ceartă?

Tata: Ia loc.... Ascultă,...noi nu prea am avut timp să discutăm...așa ca între tată și fiu; ....așa ca între doi bărbați maturi și... intelectuali....

Ady: Ai dreptate! Nu prea am discutat! Remarcă, te rog, că a început să-mi crească barbă....și am uitat de pampers, demult....

Tata: Mda....a trecut ceva vreme,...ai crescut,...ești un tânăr bărbat în devenire.... Ca bărbat sunt dator a-ți oferi câteva sfaturi... bărbătești. Spune-mi,...noaptea ai vise erotice?... ai erecții și poluții nocturne?

Ady: Ce-i cu tine, babacu'..... :)) .....ești „Bebe Sexologu”?

Tata: Nu fi obraznic! Discutăm, așa, ca între bărbați....

Ady: ....Și ce ai vrea să mai știi...dacă am fost dezvirginat?

Tata: Eventual....sau dacă te masturbezi....sau dacă frecventezi homosexuali.

Ady: Te rog....nu fi cinic....ești om bătrân și nu-ți șade bine.....

(sună telefonul...ridică tatăl)

Tata: Alo.....Alooooooooo... Da, eu sunt;... poftim?... cineee?... a, nu,...nuuu...Eu! Da. ascultă, măi, domnișoară.... lasă-mi mie plăcerea investigațiilor de acest tip! Bine?... La revedere! *(apoi, către Ady)** Ști cine era??

Ady: Nu mă privește,...nu mă interesează,...mi se fâlfâie.....

Tata: Cunoști vreo „ființă” de sex feminin – româncă – ce răspunde la numele de Maria??

Ady: DA!

Tata: ....și....??

Ady: ...și ce vrei să știi...amănunte pican-
te....excitante....?

Tata: ..Nu neapărat....dar...amănunte vreau....
Sunt, totuși, tatăl tău...

Ady: Mda....OK! Este o colegă de facul-
tate,....prietena mea cea mai bună și mai....
intimă; ...punct! Ești mulțumit,.... babacu,...??

***** **Actul - II -** *****

Zsolt: Ce-ai căutat la poliție?..... s-a auzit că ai
bătut la tine.....

Maria: Cretinii dracului! M-au luat drept o tra-
seistă,....o curvă.....:((

Zsolt: Nem ertem deloc....tu curvă?....no lasă-
mă-n durerea mea.....

Maria: Ști ce, Zsolt... Ieri voiam să mă întâl-
nesc cu Ady. Așteptam în stația de buzz...măi

Zsolt..., vine unu' ... un golan, un derbedeu din ăia cu bani, un pește ordinar...conducea un opel calibra, decapotabil.... Când ajunge în dreptul meu, încetinește, oprește și... îmi spune: „– hai Coco... urcă....ofer 100 de eoroi pentru serviciu orgasmic complet!”... Am crezut că turberez....! Nu m-am controlat și....i-am tras una, dobitocului! Cretinul dracului, a început să strige, să facă scandal.... lumea s-a adunat ca la circ...vine poliția...mă cară la post...dau declarații....sunt amendată pentru tulburarea ordinii publice.

Zsolt: Ady a aflat?... nu ai dat telefon la el, să spui că bătut la tine?

Maria: Am dat telefon imediat....dar...a ridicat telefonul, tatăl lui! Măi, Zsolt...dar nașpa tată are Ady... o acritură...degeaba-i intelectual.... se vede că-i țigan....

Zsolt: No....tu Maarie... D-apoi a noștri părinți cum îs? Mai buni? Meri tu... tăt așa nașpa și țigănoși se poartă... În afară de bla-bla-bla educativ nu comunicăm deloc...și noi suntem unguri tu!.... Ai tăi, cum se poartă cu tine,...și sunteți români,...nu țigani....

Maria: Apoi, Zsolt...și ai mei la fel.... Uite, mama mea zilnic îmi pune aceeași placă: ”...fi cuminte,...deșteaptă,...nu te înhăita cu golanii și târfele,...învață,..nu fuma, nu bea, nu te duce în baruri,”....bla-bla-bla ... Adică să fiu o legumă! Noi, tinerii nu aveam vise, nu aveam planuri, nu aveam personalitate, nu aveam caracter, suntem needucați, șovini, ...

Zsolt: ....proști, curve, homosexuali, dez-axați, narcomani, hoți...

Maria: Noi nu știm nimic... Ei știu tot! Fe-rească-mă Dumnezeu, să afle părinții mei, că Ady – iubitul meu – este țigan!!

Zsolt: Doamne ferește tu...babacii tăi, îs în stare să te belească, să omoare pe tine! Ști că mâine este ziua de naștere a lui acela bătrânu... babacu lui Ady??

Maria: Da??? Mergem la Ady acasă...bun prilej de a cunoaște...țigani!

***** **Actul - III -** *****

(Acasă la Ady...sărbătoare...)

Zsolt: Bună ziua! La mulți ani, Domnu'.....

Maria: Bună ziua! Vă urez multă sănătate și La mulți ani!

Ady: Bine ați venit!

Tata: Mulțumesc!... aaaaaaa... hopaaaaa... tu ești ființa aceea sexoasă de la telefon?... pițipoanca aceea care îl duce de nas pe pămpălăul acesta de țigan? Ia spune dom'șoara...ești româncă?

Maria: DA

Tata: ...și...dumneata ști că Ady este țigan...
adică scuze:)) rrom?.. Părinții tăi știu că tu ți-o
tragi cu un țigan?? Ia spune, mai ai frați, surori?
Câți ani au? Părinții tăi unde lucrează?... ce
funcție au?... unde locuiți?... cum merge fa-
cultă?....

Ady: Alooooooo, tataaaaaaaaaaaaa... Hai, mă
tată, laso dracului de treabă... ce mama dracu-
lui faci?... interogatoriu securist?

Tata: Mai..."mucea"...un părinte este „obli-
gat” să cunoască cât mai multe amănunte des-
pre viața privată a fiului său,...anturajul lui,...
și...mai ales să cunoască **CINE** sunt pițipoan-
cele sexoase care îl provoacă sexual...

Maria: ....și de când acest „interes” pentru mi-
ne, domnule părinte??

Tata: Nu fi obraznică tu fată...că-ți...

Maria: ...trag vreo două palme... - urma să ziceți, nu (?) Domnule....? Îmi cer scuze, dar constat o uimitoare asemănare dintre Dv. și părinții noștri... aceeași educație,... aceleași idei cretine,...aceeași tirani.... și ai mei sunt români, iar ai lui unguri....n-are importanță etnia: sunteți la fel de nașpa....de tirani...

Zsolt: Nu supărați, Domnu'dragă,... dar Maria are dreptate....așa sunteți ca ai mei.... bate la mine la cap, și spune că nu-s bun de nimic....

Ady: Ești în stare să-mi găsești tu o femeie pe care să mi-o bagi în pat!

Tata: Guraaaaaaa! Eu te-am șters la fund...nu tu pe mine! Crezi că vei fi apreciat de familia ei?? Tot un țigan rămâi... în vecii vecilor... cretinuleeee!

Ady: Mulțumesc tată... (scuze „rrom intelectuale”)....pentru voluntariatul acestei „educații etnice discriminatorii”....dar....acum, NOI

avem cuvântul! Noi, Înțelegeți tată? NOI
TINERII-INDIFERENT DE ETNIE!

Tata:... și.... CARE AR FI TEMA DISCUȚIEI(?).... mă rog frumos.....??????

Prezenta dramatizare, face parte din metoda de educație civică Teatrul Forum-Dezbatere (după metoda Augusti Boal).

2. Macul, cânepa și omul

Scenariu interactiv, pentru copii și părinți, în lupta antidrog, de

Actor: MOCA RUDOLF

Moto: „Folosiți-vă de bunătățile acestui pământ, pentru ca viața să învingă!”

PERSONAJELE:

BUNICUL

MIHAI

MARIA

DRĂCUȘORUL.

Mihai: Ciao!

Maria: Pa!

Mihai (bunicului): Hello, tataie!

Bunicul: Ciao!Mihai!

Mihai: Bunicule, azi am avut o experiență ciudată. Câțiva dintre prietenii mei.....

Maria (întrerupându-l): .....spune-le pe nume Mihai! „Băieții” de cartier!

Mihai: „Păr lung și minte scurtă”! Ce să discut eu cu „sexul slab”? Hai, caramba! (continuă spre bunic)... Deci, bunicule: câțiva dintre prietenii mei, au ajuns la spital!

Bunicul: Ce s-a întâmplat? Accident?

Mihai: Nu, Doamne ferește! De la o țigară!

Maria: Asta-i bună! Ția sunt „coșuri de furnale”. Nu cred.

Mihai: Mai taci din gură „tigaie spartă”. Ce, nu crezi! Da, de la o țigară „mai specială”!

Maria: O fi fost „Havana”, sau....

Mihai: Nu te pricepi la „fumuri” așa că taci și dispari! Era o țigară din foi...din cânepă...ce s-o mai scald atâta: era marihuana.

Bunicul: Droguri?

Maria: Proștii și drogurile, egal „prieteni” lui Mihai.

Mihai: Uite, d-aia nu se înțeleg bărbații, din cauza femeii! (bunicului): Da, bunicule: un drog slab, ...un fum.

Bunicul: Drogul, nu e slab, Mihai!

Maria: ...și de când se întâmplă această „activitate bărbătească” prietenilor tăi?

Mihai: .... de un an și ceva;

Maria: Te-ai întristat!

Mihai: Sunt prietenii mei. Nu-i normal?

Bunicul: Ba da, Mihai. Cineva a existat, totuși, care i-a păcălit; i-a obișnuit cu „moartea albă”!

Drăcușorul: Cineva, cineva! Măi Mumie ambulată, acel cineva sunt EU!....și nu e moartea

albă, fosilă umană, ci întăritor de personalitate. Trebuie să fi bărbat, să fumezi așa ceva...pe când tu, „mucava bipedă”, nici măcar nu-ți poți imagina lumea în care te poate duce fumul drogurilor!

Maria: Dar bunicule, eu știam că din cânepă se fac fire textile!

Mihai: ....și din mac,....cozonac cu mac!

Drăcușorul: (din sală): Inexact! Din mac se face OPIU și din cânepă se face MARIJUANA!

Mihai: Parcă aud o voce, care-mi spune cu totul altceva!

Drăcușorul: (din sală): Spune, nu te opri! Dă-i mai departe!

Maria: Aici, cineva, de undeva, nu este curat!

Bunicul: ...Ce ziceai Maria? A, da! Trebuie curățată grădina! Macul trebuie cules, uscat și măcinat pentru cozonac; iar cânepa trebuie smulsă

și dusă la râu, apoi să facem fire de cânepă pentru hainele noastre.

Drăcușorul: (din sală): Bătrân ramolit! Trăim în mileniul – III! Boșorogule! OPIU și MARIJUANA – așa să știi! Țasta-i viitorul care ne unește!

Bunicul: Acum, parcă aud și eu ceva.

Drăcușorul: (venind din sală): Are cineva o pungă goală? Strâng materiale refolosibile pentru reciclare!

Mihai: Am eu o pungă goală, în care a fost lapte dulce!

Drăcușorul: Privește-mă cu atenție: cândva aici era lapte. Acum o să punem în pungă un pic de substanță vrăjită și apoi inspirăm adânc... și încet, dar sigur, vom trece în lumea viselor! Asta înseamnă „reciclare și refolosire”!

Bunicul: Cine ești tu, puștiule?

Drăcușorul: Eu!? Marele Afacerist Internațional al Alchimiei!...sau pe scurt: M A F I A!

Maria: Adică, ești „Domn Profesor”?

Drăcușorul: De faimă internațională, păpușică!

Mihai: Și aveți mulți studenți, „Domnule Prof.”?

Drăcușorul: Din ce în ce mai multă, păpușoiule!

Maria: ...și ce vor deveni, la terminarea studiilor?

Drăcușorul: (aparte): Niște terminați, cum bine ai spus!

(apoi îi spune Mariei): Bogați și total dependenți!

Bunicul: Mai degrabă săraci și dependenți de „iarba dracului”, cum popular este numită o anumită cânepă...și niște „morți vii”, cei care consumă opiu și fumează marijuana!

Mihai: Și ce, bunicule? E rău să visezi? E rău să mai tragi, așa din când în când câte o țigară? E bărbătesc, nu?

Bunicul: Nu înseamna să devii bărbat, dacă fumezi! Și-apoi, eu n-am spus că „e interzis să visezi”. O poți face în somn, sau croindu-ți planuri de viitor...dar fără ajutorul drogurilor! Mihai, tu vrei să te otrăvești?

Maria: (aparte): Nu-mi place de loc acest „Prof. MAFIA”!

(apoi lui Mihai): Frățioare, de ce nu-i răspunzi bunicului?

Mihai: Nu vreau să mă otrăvesc, bunicule!...și nu vreau să visez forțat de cineva sau de...ceva anume! Dar nu înțeleg: Macul și cânepa- sunt sau nu sunt folositoare?

Bunicul: Sunt folositoare pentru cei care au cugetul curat și mintea limpede...și sunt „moarte sigură” pentru cei care sunt în slujba răului!

Drăcușorul: (aparte): Bătrân ramolit și repetent! (apoi adresându-se bătrânului): Auzi babacule! Trăiește în evul mediu - tataie! Lumea a evoluat!

Bunicule: Asta consideri tu „Evoluție”? Spre ce? Spre violență, spre războaie, spre ura față de oameni, spre moarte? Asta înseamnă DROGURILE - „Domnul prof. MAFIA”!

Mihai: Adică cum „mă, domnule Mafia”: Tu vrei să mă înveți cum să mor, să distrug viața și cum să devin neom? Nu vreau o asemenea lecție! Eu vreau altceva: vreau viață, bucurie, sănătate, pace și bunăînțelegere între oameni!

Maria: ...și încă ceva: aș vrea să dispari din viața noastră pentru totdeauna! Înțelegi „mă, domnule Mafia”!

Drăcușorul: Proștilor! Se vede că nu ați „gustat din plăcerile vieții, drogaților”!

Bunicul: Această plăcere este MOARTEA!

Aici la noi n-ai nici o șansă!

Mihai: ...și nicăieri pe pământ, acolo unde trăiesc oameni buni!

Maria: Dispari de aici, ca un vis urât, ca un coșmar, de care va trebui să scăpăm întreaga lume!

Drăcușorul: (amenințând): Voi lupta cu toată puterea împotriva voastră!

Bunicul: Te asigur, că și noi vom lupta! Avem de partea noastră OAMENII, VIAȚA și CRE-DINȚA!

Drăcușorul: Mare brânză! Eu am de partea mea mișeii, proștii și drogații!...și nu-s puțini! Vom avea noi grijă de asta! Nu-i așa copii?

Mihai: Eu sunt alături de tine, bunicule!

Maria: Și eu! Alături de voi vor fi toți cei care IUBESC VIAȚA!

3. BOLNAV CU „PEDIGREE”!

Scenariu original pentru Teatru Forum-Dezbatere

de Rudy Moca

PERSONAJELE:

PACIENTUL

SOȚIA PACIENTULUI

PORTARUL

ASISTENTA/ASISTENTUL MEDICAL

MEDICUL

JOLLY-JOKER/MODERATORUL

Soția P: Scoală, moooo....mâncața-ș ficatu, că-i după-masă déjà....

Pacientul: Chiamă doctorul că mi-ie rău,....pirand-o...

Soția P: Ha,....te mănâncă răul, vede-te-aș porumbel călător...

Pacientul: Mâncate-ar hultanul pleşuv, fă
prost-o...chiamă doctorul...,

Soția P: După ce să-l chem. ?

Pacientul: După....uşă, animal-o...că acolo
avem semnal...

Soția P: Ptiu bengosule...ce să formez...

Pacientul: Numărul...

Soția P: Care moooooo....

Pacientul: Ăla cu: 112....

Soția P: Hauleooooooooo mooo,acela e cu
Poliția!

Pacientul: ...și cu SMURD-ul, cu Doctorul,
fraier-o...

Soția P: ..Îhî...formez 112 și ce să zic lu
domnu doctor Smurdu?

Pacientul: Nu îl chiamă „SMURD-u” tu
fomeie...

Soția P: Da...cum se intitulează mooooo?

Pacientul: Nu ştiu fă.

Soția P: Atunci, cu cine vorbesc mo?

Pacientul: Cu SMURDU!

Soția P: Cine-i ăla?

Pacientul: Salvarea, bată-te Dumnezeu de analfabetă...

Soția P: Hopaaaaaaa...așa-i mo, tu terminași două clase,...licențiatule...

Pacientul: Formează 112 și vorbește, fomeie...

Soția P: Cu cine mooooo?

Pacientul: Cu cine îți va răspunde la apel....

(soția formează 112 și i se răspunde...)

Asistent: Alo! Da,... Vă ascult....e o urgență?
...spune-ți, vă rog...

Soția P: Haloooooooooo...tu ești SMURDU?

Asistent: Serviciul de urgență SMURD...vă ascult...

Soția P: Îhî...ascuți, fireași al dracu...ai aprobare de la poliție?

Asistent: Dacă aveți chef de glumă, vă rog închideți,...poate are altcineva nevoie de serviciul de urgență...

Soția P: Să închid?!...da cine ești tu să-mi spui mie când să tac?

Asistent: Vă rog...aici avem de lucru....

Soția P: Și? Te rețin eu? Am aici unu cu mianu spart...ce fac cu el?

Asistent: Ce are spart?

Soția P: Muianu, făăă... clanța... bușonu... gura...

Asistent: Aha...cavitatea bucală...

Soția P: N-are fă cu...buca nimic! Are lipsă trei dinți...dintr-un croșeu de dreapta....

Asistent: Încercați la Stomatologie, vă rog....

Soția P: Nu înțelegi fă că n-are cu stomacu...are cu bușonu, lipsă 3 dinți...

Asistent: Bine, bine...veniți la urgență.

*** Stop ***

***** **Actul - II -** *****

(În fața spitalului de urgență. Pacientul, soția, și cinci copii)

Portarul: Alooooooo...înapoi! Bilet de trimitere aveți? Unde mergeți?

Soția P: La urgență, cu bușonu... adică cu gura păcătosului ăsta...

Portar: Și? Toți grămadă? Intră doar bolnavul și o persoană..

Pacinetul: Lasă-i pe toți, mâncața-ș ficiații....

Soția P: Ori toți, ori.... Te spurc de-ți merg fulgii.....

Pacientul: Dă-i fă, fomeie 10 euro șă închidă gura și să deschidă poarta!

Soția P: Ține fă banii... să-i ai de lumânare pe lumea ailaltă... (ajung în fața asistentului / asistentei)

Asistent: Dv. ați sunat la 112?

Pacient: Fomeia mea a sunat!

Asistent: De ce n-ai oferit detaliile cerute de operatoare?

Soția P: Ce? Păi tu crezi că eu aveam chef de vorbă, când acesta se văieta ca fecioara la naștere? Și-apoi Dumnezeu știe cine-i la 112... Poliția sau Salvarea, că voi, mâncața-ș aveți aceleași întrebări...

Asistent: Care-i problema dv.?

Pacient: Aseară, unul mi-a asipart trei dinți, cu un croșeu de dreapta...

Asistent: Și?... n-ați chemat Poliția?

Pacient: Da, dă ce? Eu am nevoie de doctor nu de celulă la bulău...

Soția P: Ia zi cât ne costă trei dinți din aur de 18K?

Asistent: Aici e urgență, nu stomatologie... și... ia ieșiți voi afară, până nu chem poliția...

Soția P: Da ce ți-am făcut chiparosule, frumosule, smurdule...

Asistent: Afara...și, când veți învăța să vă comportați civilizată, atunci să veniți! Afară!

Pacientul: Cum să plec? Dă ce? Că-s mai tu-ciuriu...d-aia? Ce, aici nu-i urgența? Adică cum... trebuie să fiu alb ca halatu? Asta-i, cum zice acela de la televizor: discriminare!

Soția P: Hauleo...da-r-ar strechea-n tine;....”n-altut baht”!...

(scandal, gălăgie) *** stop ***

***** **Actul - III -** *****

(apare medicul ....)

Medicul: Bună ziua! Vă rog....calm...Ce problemă aveți?

Soția P: Tu ești acela Smurdu? Tu ești bulibașa aici?

Medicul: (cu înțelegere și bunăvoință își dă seama de situație. Luând-o pe femeie de-o parte): Vă înțeleg teama, nervozitatea, panica...dar vă asigur că soțul dv. va fi tratat și îngrijit la fel ca ceilalți pacienți.

Soția P: Vai, mâncața-ș ochii....apoi se vede că tu ești Smurdu...că ai școală Înaltă...

Medicul: Eu nu-mi fac decât datoria...

Soția P: Văd! Da...acela în alb, cine-i acela, mâncața-s?

Medicul: Coleg...mai tânăr..

Soția P: Se vede că-i mai aprins...dar, îl „sting eu” acum!

Medicul: Mai bine da-ți dovada de înțelepciune și, luați-vă copii, ieșiți în curte și așteptați în liniște. Noi ne vom ocupa de soțul dv. când vom termina. Vă voi anunța.

Soția P: Domnu Smurdu, dragă...Dumnezeu să te binecuvinteze! (iese în liniște....)

4. BUBA

Teatru forum – dezbatere de Rudy Moca

****Discriminarea și Șpaga în sistemul sanitar
din România****

PERSONAJELE (în ordinea intrării în scenă):

TATA

BĂIATUL

VECINA – NUȚI

PORTARUL

LIFTIERUL (liftiera)

SORA MEDICALĂ – LILI

ASISTENTA – MARIA

LABORANTA – ANA

MEDICUL

JOLLY-JOKER

***** Actul - I - *****

Scena 1.

** Indicații regizorale: (Tatăl intelectual rom, citește ziarul. Intră băiatul său, târându-și picioarul, văitându-se)

Tata: Ce-ai pățit?... Ce s-a întâmplat?

Băiatul: Un mic accident, fără importanță, tată... cred că este o luxație...

Tata: Ce luxație măi băiete....ce, tu ești medic... Ia să dau eu un telefon....**(o sună pe vecina)** Alo, doamna Nuți... nu veniți până la noi, vă rog... Băiatul meu a suferit un accident!
(apoi băiatului) Gata...vine...

Băiatul: Hai mă tată...zău așa...ce Dumnezeu... nu se moare din asta....

Tata: Știi ceva.... Voi,ăștia din generația „licențelor pe bandă rulantă” credeți că știți tot și toate....**(intră vecina-Nuți)** Sărut mâna vecină!

Vecina: Bună ziua vecine! Hi, tinerețe virilă!
Ce s-a întâmplat? Dezbracă-te!

Băiatul: Sărut mâna. Să mă dezbrac? De ce?
..E...o simplă entorsă, sau.....

Vecina: Lasă că vedem noi ce este. Hai... jos
pantalonașii...

Băiatul: Poftim??.....

Tata: Hai mă, ce dracu...nu te violează.... E un
consult medical...

Vecina: Ia uite...nu cunoșteam originea pudorii
masculine! :)) Ia să văd ce ai... (**ridică cracul
pantalonului**) ohoooooooo...pilozitate accen-
tuată, semne de virilitate precoce...mda... nișel
umflată glezna, dar...se rezolvă!

(**apoi se adresează tatălui**) Te duci la Spital și
o cauți pe colega mea LIL, spui că ai venit din
partea mea...mergi mata cu o mică atenție, știi
mata procedura...și...colega mea te va îndruma
la cine trebuie.

Tata: Sărut mâna, vecină...mulțumesc! (**bagă mâna în buzunar... scoate 50 lei**) Vă rog... pentru „oboseala dv.”...o cafea, un suc, o ciocolată...

Vecina: Mulțumesc....Dumneata te vei „descurca oriunde vei merge”. Observ că ai abilități de....comunicare...știi să deschizi orice ușă. La revedere!

Băiatul: Se poate măi tată, măi...ai dat 50 de lei, așa... de pomană...

Tata: Taci din gură, măi tinerețe...și...învață cum poți folosi „cheile financiare”! Hai să plecăm la spital. (**apoi, tatăl, începe să încarce în geantă: țigări, cafea, o sticlă de Wiski**)... uite...vezi „legătura de chei”? Așa se face!

Băiatul: Se pare că voi-pacienții sunteți de vină... asta-i șpagă, tată....

Tata: Taci din gură, că s-a umflat glezna de atâta prostie. Hai să mergem!

Jolly-Joker: Stop! (urmează comentariile lui)

Scena – 2. La Spital.... poarta!

Tata: (postarului, având în mână un pachet de țigări): Bună ziua...știți...noi am fost îndrumați de Doamna Nuți, care lucrează aici

Portarul: Aha...Dna Nuți...vai ce drăguță...o da-da-da....desigur...vă rog intrați...observ că vă descurcați...mergeți la lift, vă rog!

Băiatul: Ce faci măi tată...ești „Moș Crăciun”?...

Tata: Taci din gură și...mișcă-te mai cu talent, cum ziceți voi....**(ajung în fața liftului)** Bună ziua...știți, am dori la...ortopedie, dacă se poate **(mai dă un pachet de țigări).**

Liftierul(a): Urcăți, vă rog repede...nu vreau să fiu văzut(ă)..nu am voie să transport civili...dar dv. sunteți o excepție...

Jolly-Joker: Stop! (urmează comentariile)

Scena – 3.

Tata: (sorei medicale): Sărut mâna! Am venit din partea doamnei Nuți...cu rugămintea de a primi această mică atenție din partea noastră!

Sora medicală-Lili: Poftim? Nu ați greșit, cumva...persoana? Aici suntem la spital...în nici un caz nu este „clubul țiganilor” sau ceva organizație țigănească; arăt eu cumva a „bulibașă”? Vă invit să ieșiți imediat. Cum ați intrat? Ce tupeu pe țiganii ăștia!!

Tata: Doamnă... vă rog... nu suntem ceea ce părem a fi...adică „țigani” de joasă speță... suntem romi intelectuali...

Sora – Lili: ...da-da-da-da.... „țiganu-i tot țigan și-n mormânt”...hai valea...și să nu vă mai prind pe aici. Puneți o „atelă” din răchită că tot vă pricepeți la împletituri...și...adio și n-am cuvinte!

Băiatul: Mă voi adresa colegiului medicilor...
Cum vă permiteți să ne vorbiți în acești termeni?

Sora-Lili: ...”acești termini”??...păi țigănește nu știu:))! Hai ușcheală!

Tata: Doamna Lili, vă rog....un pachet de cafea, calitate extra...vă rog, suntem vecini cu colega dv. d-na Nuți..nu ne refuzați...vă rog...

Băiatul: Hai, măi tată... ce te umilești în halul ăsta...în fața unei sore medicale cu pregătire medie. Hai la „urgente”!

Sora-Lili: Ia uite frate...tupeul țigănesc în plină desfășurare. Mucosule

Băiatul: Ascultă cucoană...te compătimesc pentru modul josnic și total necivilizat față de pacienți. De aceea achităm taxele pentru salariul dv... pentru astfel de cadre medicale?!

Tatăl: Scuzați impetuozitatea tinerească, încă nu știe cum funcționează metodele delicate ale

diplomației relațiilor umane și cele ale comunicării eficiente...dar sper că va învăța, cu timpul!

Sora-Lili: Apreciez delicatetea și perspicacitatea gândirii dumneavoastră... cine ziceți că v-a trimis la mine?... Nuți? Oooooo... este cea mai bună colegă a mea. ne ajutăm reciproc în... relațiile umane și de serviciu. O clipă să o sun pe colega mea... asistenta medicală – personală a vă mănâncă...personalul:))...o clipă vă rog....

Tatăl: (băiatului) ...vezi...învăță...așa se face....

Băiatul: ..ce să învăț...umilința...renunțarea la demnitatea mea – NU!

Sora-Lili: vă primește doamna asistentă...cu atențiile-cadouri....

Jolly-Joker: STOP!

***** **Actul - II -** *****

Scena – 4.

Tatăl (în fața asistentei Maria): Sărut mâna... vin la dv. din partea Doamnei Lili și din partea Doamnei Nuți... cu rugămintea plină de speranță că veți accepta „atențiile noastre” pline de respect și considerație (**scoate cafeaua și sticla de whisky**) pentru a înlesni un control medical de specialitate la Domnul Doctor....

Asistenta Maria: ...Mda...am primit telefon de la colega...dar...privindu-vă atentă mă încercă un sentiment de... suspiciune față de etnia dv....și am serioase reserve, dacă o să vă recomand D-lui Doctor... un mare specialist dermatolog...dar, în egală măsură un înfocat adept al ”purității” rasei. Nu consultă țigani!
Punct!

Tatăl: O clipă stimată doamnă...să mă fac pe deplin înțeles: **noi NU suntem țigani!** ... sun-

tem, noi...aşa mai pigmentaţi...din pricina excesului de melanină în derma noastră... dar suntem români...mai bruneţi-creoli..aşa ca oltenii, sau asirienii-babilonieni..dar în nici un caz ”ţigani”! Vă rog să nu ne umiliţi! Doamna Nuţi, este vecina cu noi, ne cunoaştem, ne vizităm, ne facem mici atenţii...aşa că, vă rog să eliminaţi suspiciunea etnică şi să ne recomandaţi D-lui Doctor.

Asistenta Maria: Ooooo,...dar aveţi un vocabular elevat...probabil că nu aparţineţi acelei categorii bipede-ţigăneşti care nu a depăşit stadiul de maimuţă antropoidă:))! Sunt convinsă că aceste ”mici şi delicate cadouri”...sunt pentru mine...pentru că Domnul doctor trebuie să-i înmânaţi un...plic cu..euro...ştiţi că leul nu mai are valoare.... Medicală :))

Băiatul: Tată...am răbdat destul...ce naiba te umileşti în halul ăsta?

Asistenta Maria: Constat, cu uimire și oprobriu că tânărul dv. fiu, este întruchiparea certitudinii țigănismului deșănțat al etniei dv... față de care, noi, avem o aversiune constantă. Doar pentru delicatețea dumneavoastră accept atențiile și....vă recomand D-lui Doctor.

Tatăl (către băiat): Mai taci dracului din gură, nu observi că nimeni nu acordă atenție țiganilor. Ce dracu! Cine naiba te împinge să strici ordinea firească a lucrurilor... a comunicării delicate dintre oameni... a atențiilor și a grijii față de semenii noștri... a obișnuinței de a face cadouri celor pe care-i respecti....înțelegi?

Băiatul: Înțeleg mentalitatea persistenței în umiliță a generației voastre dar... eu, noi Nu suntem de acord cu umilița...înțelegi?

Asistenta Maria: Dați-mi „atențiile” și..plicul pentru Dl. Doctor...merg să vă fac programa-

rea. Până atunci rezolvați-vă „opțiunea etnică” și...fără țigănisme în spitalul acesta....OK?

Tatăl: Sărut mâna...Mulțumim!

Băiatul: Nu era mai simplu să fi mers la „urgente”? Era calea cea mai normală, cea mai firească, cea mai....

Tatăl: Taci din gură! Vei învăța că **așa-i sistemul, așa merg lucrurile în România... Crezi că, voi –ăștia tinerii, veți schimba ceva???**

Jolly-Joker : STOP.

***** Urmează DEZBATERILE *****

Teatru forum ”găzduiește” și alte tematici, important în cazul nostru, a fost prezentarea exemplului ca temă și metodă, lăsând restul la latitudinea celui ce dorește a aplica în cadrul terapiei prin teatru, o astfel de secvență terapeutică.

3.2. Teatru de păpuși

Întotdeauna păpușile au fost prietene cu copiii, pornind de la Pinocchio și ajung la cele atât de sofisticate și robotizate, astăzi.

Astfel, păpușa, practic, **teatrul de păpuși** face parte din **terapia prin teatru**, ele deținând de cele mai multe ori ”secrete” ce nu vor să iasă la lumină, dar care, jucate, își găsesc rezolvarea. Fie că este elaborată sau nu (din lemn, hârtie, cârpe, legume, etc) păpușa prinde viață, și (Pașca M.D., Banga E. – 2016):

- este un mijloc de comunicare între copii și adulți, atunci când exprimarea verbală directă este mai dificilă;
- este înțeleș de cei cărora se adresează;
- mărește puterea imaginației;
- un mijloc de comunicare în care orice este posibil;

- se folosesc păpuși ce pot fi confecționate aproape din orice (material textil, ziare, linguri, plante, porțelan, lemn, fructe, legume, decupaje, etc) rămânând la latitudinea participanților și a mesajului ce trebuie transmis, materialul din care pot și trebuie confecționate;

- stimulează creativitatea;
- reprezintă la un moment dat personajul păpușă – copil/adult.

Este foarte interesant și important momentul în care o **poveste terapeutică** ”prinde viață”, adică, prin intermediul păpușilor / personajelor, teatrului de păpuși, se transmite mesajul ce trebuie să aibă efectul scontat asupra subiectului/ clientului/ pacientului/ beneficiarului, fie că este el copil sau/și adult.

Astfel, povestea Veverițele Mașa, Dașa și Sașa (Waters V. – 2003) va avea puterea exem-

plului, fiind prezentat atât textul (povestea) cât și dramatizarea ei.

a. **Veverițele Mașa, Dașa și Sașa**

Veverițele Mașa, Dașa și Sașa trăiau odinioară în Marile Păduri, împărțind o locuință într-un copac bătrân și trainic. În fiecare toamnă, cozile lor deveneau tot mai stufoase și blănițele lor tot mai dese: atunci știau că a sosit momentul să pornească țopăind prin Marile Păduri, în căutare de alune pe care să le mănânce în timpul iernii cele grele. Cum nu era destul loc în căsuța lor ca să înceapă toate proviziile pe care le adunau, ascundeau mare parte din alune într-o scorbură de copac de pe partea cealaltă a pajiștii. Scorbura părea pustie și nelocuită, așa că era un depozit excelent pentru proviziile adunate.

Într-o zi friguroasă de iarnă, Mașa, Dașa și Sașa se treziră flămânde, cu lumina soarelui

palidă ca o lămâie pătrunzând în cămăruța lor. Se dezmeticiră bine, căscară și se strecurară din căminul lor cald în frigul necruțător al dimineții.

”Mi-e atât de foame, încât cred că aș fi în stare să mănânc un copac întreg plin de alune”, spune Mașa, plescăind demonstrativ.

”Mie mi-e atât de foame, încât aș mânca un cal”, spuse Dașa, țopăim de ici’acolo.

„Nu vorbi prostii: veverițele nu ar mânca niciodată un cal, doar sunt vegetariene”, spuse imediat Sașa. „Și mai ales nu vom mânca nimic dacă tot stăm aici gândindu-ne la ce am putea mânca”, continuă ea. „Hai să ne mișcăm!”

Acestea fiind spuse, Mașa, Dașa și Sașa porniră de-a lungul pajiștii înzăpezite înspre copacul lor cu hrană. Ajungând ele cam la jumătatea drumului, se opriră îngrozite de o priveliște teribilă: niciodată nu le mai fusese dat să

vadă așa ceva – atât de uriaș, de groaznic, de amenințător... Își dădură seama că drumul le era blocat de cel mai mare perete de zăpadă pe care l-au văzut vreodată; părea că ajunge până-n cer, fără început și cu siguranță fără capăt. Problema cea mai mare era, firește, că partea cealaltă a zidului le părea de neatins.

Și ce credeți că au făcut ele atunci? Ce vă trece prin minte că ar fi putut face ele? O să vă dau un indiciu: au avut fiecare o **reație** diferită și, prin urmare, fiecare **a făcut altceva**.

Mașa era deja furioasă. Se gândea: ”Nu suport să văd zidul ăsta de zăpadă în fața ochilor! Nu ar trebui să se afle aici, nici n-a fost aici înainte. Nu suport să nu obțin ceea ce doresc. **TREBUIE** să ajung la alunele acelea! Le merit și ar trebui să le am. Oricine a pus zidul ăsta aici în calea mea ar trebui să fie distrus. La ce se va mai ajunge aici pe pajiștea

noastră dacă fiecare face după cum îl taie capul? Nu e drept ca zidul ăsta să fi apărut aici!” În timp ce Maşa gândea astfel, se tot învârtea în cerc până ce ameţi, apoi începu să lovească peretele cu lăbuţele şi cu capul, provocându-şi ditamai durerea de cap.

Daşa se deprimă, gândind: ”Este groaznic şi oribil că peretele ăsta a apărut aici. E cea mai groaznică treabă care mi s-ar fi putut întâmpla! N-o să mai ajung niciodată la alunele acelea. Adică...ce spun eu, probabil că nu voi mai ajunge vreodată să mănânc. Peretele va rămâne aici pentru totdeauna, eu voi muri de foame şi totul e din vina mea. ce prostie din partea mea să ascund alunele de partea cealaltă a pajiştii! Ar fi trebuit să-mi dau seama că așa ceva urma să se întâmple!” Daşa era așa de supărată pe ea însăși, încât se așeză în zăpadă în fața peretelui,

plângând și smiorcăindu-se: ”Nu-s bună de nimic! Chiar că nu-s bună de nimic!”

Sașa începu să-și spună: ”Hmmmmm, un perete, cât de ciudat! Mi-ar plăcea să nu fie aici, pentru că mi-e foame și aș vrea să mănânc niște alune, dar la urma-urmei e deja aici și nu văd de ce nu ar trebui să fie aici doar pentru că mie nu-mi place. E un ghinion și nu-mi convine să am peretele ăsta între mine și alune, dar bosumflându-mă din cauza asta nu îl voi face să dispară și cred că treburile ar putea sta și mai prost, de fapt.”

Astfel, Sașa decise să accepte că există peretele mai degrabă decât să se încăpățâneze în dorința ei ca acesta să dispară cum făcuse Mașa, sau să facă din prezența lui o catastrofă, după cum reacționase Dașa. Ca urmare, ea nici nu s-a ales cu o durere de cap ca Mașa, de la lovitura dată în zid, nici cu degerături ca Dașa,

din cauza șezutului în zăpadă. Era singura în stare să se gândească la ceea ce ar fi de făcut în situația dată. Câte soluții ai putea să găsești pentru această problemă?

1. Să aștepti până ce soarele va topi zăpadă.
2. Să sapi o groapă pe sub perete.
3. Să sapi o gaură prin perete.
4. Să te cațeri de cealaltă parte a peretelui.
5. Să încerci să ocolești peretele.
6. Să cauți alune altundeva.
7. Să te întorci acasă să verifici dacă nu au mai rămas ceva resturi de mâncare pe acolo.
8. Să te muți în regiuni mai însorite, fără zăpadă.
9. Să faci un foc pentru a topi peretele de zăpadă.
10. Să începi să mănânci zăpadă.
11. Să adormi la loc, ca să vezi dacă nu cumva totul e doar un vis.

12. Să chemi alte veverițe ca să te ajute să sapi o gaură în perete.

Atunci Sașa le vorbi Mașei și Dașei: ”Continuând în felul ăsta, nu faceți decât să înrăutățiți situația! Nu vedeți că furia sau supărarea vă împiedică să găsiți o soluție la problemă?! Terminați și ajutați-mă la săpat!”

Așadar, Mașa nu a mai lovit peretele și Dașa s-a oprit din plâns și cu toate au început să sape în zidul de zăpadă. În timp ce săpau, chițcăiau un cântec de lucru de-al veverițelor și aproape că începea să le facă plăcere munca aceasta, Mașa uită de furia ei, Dașa uită de supărare și Sașa rămase cu mintea trează și gata de a găsi soluția cea mai potrivită. Nu peste mult timp, erau deja de cealaltă parte a peretelui, îmbulzindu-se spre copacul unde ascunseseră alunele.

„Poate că totuși nu vom muri de foame astăzi”, spuse Dașa.

„Da, dar sper să învățați o lecție din întâmplarea asta”, zise la rândul ei Sașa. „Pentru veverițe furioase sau care se supără, nici alunele nu se scutură! Așa că dacă vreți de mâncare, stați calme și fiți raționale!”

Dramatizarea poveștii raționale „Veverițele Mașa, Dașa și Sașa” – cuprinsă în secvența atitudinal – comportamentală: **rezolvare de probleme în mod rațional**, are următoarea structură:

VEVERIȚELE MAȘA, DAȘA ȘI SAȘA

(Rezolvare de probleme în mod rațional)

Haba (Szekely) Georgeta

Caracterizarea personajelor:

Mașa: furioasă, repezită, hotărâtă

Dașa: pesimistă, supărăcioasă, plângăcioasă

Sașa: calmă, optimistă, isteată

(Veverițele Mașa, Dașa și Sașa, trăiau într-o pădure mare, împărțind o locuință într-un copac bătrân și trainic. Este toamnă, ele s-au trezit și încep să caute și să mânânce alune.)

Dașa: Bună dimineața, Mașa.

Mașa: Bună dimineața, Dașa.

Dașa: Bună dimineața, Sașa.

Sașa: Bună dimineața, Dașa.

(Încep să facă gimnastică)

Sașa: Haideți să facem gimnastică! Întindem brațele: 1,2,3,4, Acum brațul drept sus: 1,2,3,4; Ne aplecăm și ne ridicăm: 1,2,3,4, Haideți să ne jucăm! *(Se joacă și sar)*

Mașa: Am obosit. Acum am să vă ofer ceva din delicatesele pădurii. *(le oferă câte o nucă de cocos cu pai)*. Ce bun e!

Maşa: Cred că se apropie toamna. Blănița noastră a devenit stufoasă.

Daşa: Offff! Ce păcat că vine frigul.

Saşa: Trebuie să începem să adunăm provizii pentru iarnă. Eu zic să începem chiar acum.

(pornesc să adune alune și cântă)

Toate: Țup, Țup, Țup din creangă-n creangă

Își adună multe alune

Țup, Țup, Țup din creangă-n creangă

Își adună alune *(de două ori)*

(Încep să adune alune și să le pună în coșuri)

Maşa: Prinde! Ce multe am adunat! Nu o să încapă toate proviziile în căsuța noastră.

Daşa: Ce o să facem? O să murim de foame dacă nu avem destule.

Saşa: Nu vă faceți probleme o să umplem și scorbura din copacul bătrân de la capătul celălalt al pajiștii. Nu e locuită de nimeni, deci e un

depozit excelent pentru provizii. Haideți să mergem!

(Pleacă cu proviziile cântând din nou cântecul „Veverița”, prima strofă)

Toate: Da, să mergem să ne odihnim.

(Veverițele ies din scenă. Vine iarna. Se așează o folie albă din plastic pe paravan care semnifică iarna și viscolul și pe copăcei un voal alb. Se trezesc veverițele.)

Dașa: Ce bine am dormit!

Mașa: E iarnă!!! Zăpadă!!!

(Încep să se joace cu zăpadă, aruncă cu bulgări una la cealaltă apoi alunecă pe zăpadă și începe să-i sune burtica de foame Sașei)

Mașa: Mi-e atât de foame, încât cred că aș fi în stare să mănânc un copac întreg plin de alune.
(plescăind demonstrativ)

Dașa: Mie mi-e atât de foame, încât aș mânca un cal. *(țopăind de ici colo)*

Sașa: Nu vorbi prostii. Veverițele nu au mâncat niciodată un cal, doar suntem vegetariene. Și mai ales, nu vom mânca nimic dacă tot stăm aici gândindu-ne la ce am putea mânca. Hai să ne mișcăm!!! (*Pornesc toate trei spre copacul lor cu hrană*)

Dașa: Am obosit!

Mașa: Am ajuns doar la jumătatea drumului!
(*Apare în fața lor un zid de zăpadă*)

Dașa: Ce mi-a fost dat să văd! Doamne ce uriaș, ce groaznic, ce amenințător....!

Sașa: Drumul e blocat de cel mai mare perete de zăpadă pe care l-am văzut vreodată. Pare că ajunge până la cer, fără început și cu siguranță fără de capăt.

Dașa: Partea cealaltă a zidului mi se pare de neatins.

Mașa: (*furioasă*) Nu suport să văd zidul ăsta de zăpadă în fața ochilor! Nu ar trebui să se afle

aici, nici nu a fost aici înainte. Nu suport să nu obțin ceea ce doresc. TREBUIE să ajung la alunele acelea! Le merit și ar trebui să le am. Ori cine a pus zidul ăsta aici în calea mea ar trebui să fie DISTRUS. La ce se va mai ajunge aici pe pajiștea noastră dacă fiecare face după cum îl taie capul? Nu e drept ca zidul ăsta să fi apărut aici!!! (*încearcă să se cațere pe zid dar alunecă înapoi, dă cu lăbuțele în zid apoi cu capul*)

- Au ce mă doare capul!

Dașa: (*se deprimă gândind*) Este groaznic și oribil că peretele ăsta a apărut aici.

E cea mai groaznică treabă care mi s-ar fi putut întâmpla! N-o să mai ajung niciodată la alunele acelea. Adică... ce spun eu, probabil că nu voi mai ajunge vreodată să mănânc. Peretele va rămâne aici pentru totdeauna, eu voi muri de foame și totul e din vine mea. Ce prostie din partea mea să ascult de voi și să ascund alunele

de partea cealaltă a pajiștii! (*Se așează supărată în fața peretelui de zăpadă plângând și smiorcăindu-se*)

- Nu-s bună de nimic! Chiar nu-s bună de nimic!

Mașa: Nu plânge...Nu plânge!

Sașa: - Hmmm, un perete..., cât de ciudat! Mi-ar plăcea să nu fie aici, pentru că mi-e foame și aș vrea să mănânc niște alune, dar la urmurmei e déjà aici și nu văd de ce nu ar trebui să fie aici doar pentru că mie nu-mi place. E un ghinion și nu-mi convine să am peretele ăsta între mine și alune dar bosumflându-mă din cauza asta, nu-l voi face să dispară și cred că treburile ar putea sta și mai prost, de fapt.

- Câte soluții ai putea să găsești la această problemă?

Mașa: Să aștepti până ce soarele va topi zăpada.

Dașa: Să sapi o groapă sub perete.

Sașa: Să sapi o gaură prin perete.

Mașa: Să te cațeri de partea cealaltă a peretelui.

Dașa: Să încerci să ocolești peretele.

Sașa: Să cauți alune altundeva.

Mașa: Să te întorci acasă să verifici dacă nu au mai rămas ceva resturi de mâncare pe acolo.

Dașa: Nu, nu a mai rămas. Sau... să te muți în regiuni mai însorite, fără zăpadă.

Mața: Să începi să mănânci zăpadă (*linge zidul*)...rece.

Toate: Ueeek...

Dașa: Sau să adormi la loc, ca să vezi dacă nu cumva totul e doar un vis.

Sașa: Sau să chemi alte veverițe ca să te ajute să sapi o gaură în perete.

- Continuând în felul ăsta, nu vom face decât să înrăutățim situația! Nu vedeți că furia sau supă-

rarea vă împiedică să găsiți o soluție la problema?!

-Terminați și ajutați-mă la săpat!

(Toate încep să sape în zidul de zăpadă. În timp ce sapă, chițcăie refrenul Țup, Țup, Țup din creangă-n creangă. Nu peste mult timp sunt déjà de cealaltă parte a peretelui)

Toate: Am reușit!!! Am reușit!!!

Dașa: Poate că totuși nu vom muri de foame astăzi.

Sașa: Da, dar sper să învățați o lecție din întâmplarea asta. Pentru veverițe furioase sau care se supără, nici alune nu se scutură!

Toate: Unde-s mulți puterea crește!!!

(cântă cântecul veverițelor, strofa a doua. Își iau coșurile pline cu alune și încep să mănânce fericite)

Cântec Veverița

I. Prin pădurea cea vestită

Colo-n jos în poieniță

Veverița vine, vine

Cu alune pentru tine

Refren: *Țup, țup, țup, din creangă-n creangă*

Își adună multe alune

Țup, țup, țup, din creangă-n, creangă

Își adună alune.

II. Veverița cea isteată

A ajuns la ea acasă

Cu alune-n paneraș

Să le dea la copilași.

Refren:.....

IONUȚ ȘI ȘORICELUL

Burian Elena

Personaje:

Băiatul Ionuț

Șoricelul Vede Tot

Telefonul

Calculatorul

Spațiu de joc: *cameră în care se află calculatorul, telefonul, un ceas și o fereastră*

Ionuț: (Strigă)

- Mamă, tată! Iar au plecat, ce pot să fac? Noroc că am calculatorul și telefonul, altfel aș fi singur toată ziua, nu îi văd decât foarte puțin și atunci îmi spun: „fii cuminte, să înveți, să-ți faci temele” uite, și acuma mi-au lăsat un bilet (îl citește) „Să nu scoți telefonul din priză, este la încărcat!”.

Telefonul: - Ionuț, Ionuț! Vino repede la mine, am ceva foarte interesant pentru tine!

Ionuț: - Vin imediat. Of, m-am împiedicat. (Se pune în fața telefonului, îl butonează) Ce ai interesant?

Telefonul: - Am un joc nu, pentru tine, uite...

Ionuț: (Stă concentrat mai mult timp examinând jocul)

- Vai ce interesant...Câte puncte am adunat!

Calculatorul: (Cu o voce rece, neutră)

- Pisicuța n-a mâncat...Pisicuța n-a mâncat...
Pisicuța n-a mâncat...

Ionuț: (Încurcat)

- Stai că vin imediat!

Calculatorul: - Pisicuța n-a mâncat...

Ionuț: - Of, cât sunt de ocupat. (Se uită la telefon) Uite punctele-au plecat! (Se îndreaptă spre calculator, se uită la ceas, care se rostește foarte repede) Pisicuța a leșinat, vai, de aseară n-a mâncat...Hai trezește-te, te rog, o să te duc la plimbare, o să-ți iau și pijamale, numai să-ți revii, te rog...Hai mănâncă. (Se freacă la ochi)
Of, nu văd prea bine, oare de ce nu văd bine?

Telefonul: - Timpul tău a expirat, ai pierdut, ești achitat.

Ionuț: (Aleargă la telefon, din nou se împiedică, își duce mâna la cap).

- Doamne, cum m-am încurcat!

Calculatorul: - Pisicuța a-nviat! I-ai promis chiar o plimbare și că-i cumperi pijamale.

Ionuț: (Agitat, nervos)

- Să aștepte...Doar puțin...(Butonează telefonul)

Imediat am să vin...

Calculatorul: - Pisicuța a-nviat! Vrea să meargă la plimbare, poate ai să-i faci și-o baie.

Ionuț: (Butonează nervos telefonul, se uită la ceas)

- Vai, am și uitat! La școal-am întârziat! (Fuge, se înoarce la telefon, cade, se freacă la ochi, fuge la calculator, se culcă epuizat) Cred că nu mai merg la școală, sunt atât de obosit, trebuie să dorm un pic. (Adoarme).

(Apare un șoricel, care coboară din ceas, se duce lângă el, îl ciupește de ureche, de nas, până îl trezește)

Ionuț: (Speriat)

- Cine ești? Nu te văd! Nu te cunosc!

Șoricelul: - Eu te cunosc foarte bine, te urmăresc de mult, eu știu totul despre tine.

Ionuț: - Mă urmărești? De unde?

Șoricelul: - Din ceas. Locuința mea e ceasul. Stau mereu acolo și măsoar timpul, și uite-așa mi-am dat seama cât timp îți pereci tu la calculator, cu telefonul, uneori și cu televizorul. Afară nu mai ieși, temele nu ți le mai faci, ba astăzi nici nu te-ai dus la școală!

Ionuț: - Ssst! Mai încet, să nu ne audă cineva, părinții mei nu știu că sunt acasă, ei cred că am plecat la școală. Uite, dacă vrei îți dau sandwich-ul meu cu cașcaval, o să îți placă, dar să

nu mă spui...Ei oricum nu o să afle, vin foarte târziu acasă, și de mine nu le pasă.

Șoricelul: - Cum, crezi că nu le pasă?

Ionuț: - Nu le pasă, nu le pasă! Uite, eu abia zăresc prin casă, nu mai văd, mă doare capul, dar ei nu-și dau seama, mă tot iau cu învățatul. Uite nu-ți văd nici codița, urechiușele abia ți le zăresc.

Șoricelul: Nu-mi vezi codița? Dar e foarte lungă. Hai să facem cunoștință, eu mă numesc Vede-Tot, adică Șoricelul Vede-Tot.

Ionuț: - Ce bine de tine! Că vezi așa de bine! Eu nu-mi pot face nici temele, pentru că totul este atât de întunecat...Prietenii m-au părăsit...

Șoricelul: - Dar de ce te-au părăsit? Nu ști oare? De câte ori te-au chemat la joacă afară tu spuneai: "Nu pot, sunt ocupat, telefonul m-a strigat, calculatorul m-a chemat" Așa că...ei s-au cam săturat să tot fie refuzați.

Ionuț: (Plânge)

- Ai dreptate, ai dreptate. Dar ce o să mă fac acum? Nu mai văd nici peste drum. (Se uită cu mâna streșină la ochi, pe fereastră) Chiar și la calculator stau cu ochii-n monitor. Soarele e-ntunecat, totu-n jur este schimbat.

Șoricelul: - Nu mai plânge-am să te-ajut...Am eu o soluție...Dar, cu o condiție...

Ionuț: (Sare interesat)

- O soluție? Ce bine! Spune-o șoricică, spune-o! Care e condiția?

Șoricelul: (Gânditor)

- Eu, ți-o spun ...Tu hotărăști! Eu aș vrea să-mi dăruiești...zilnic câte-un ceas sau două din timpul, de după școală, să-l petrecem împreună, eu cu tine, în natură.

Ionuț: (Se gândește, se uită la telefon, la calculator)

Telefonul: (În șoaptă)

- N-accepta, te păcălește, oricum, nu mai vezi prea bine, afară e vai de tine!

Calculatorul: - Stai cu noi, că ți-e mai bine. Aici nici vântul nu bate, nu te plouă, nu te nin-ge, în schimb vezi o altă lume... virtuală, măi copile.

Șoricelul: - Ei, te-ai hotărât?

Ionuț: - Nu știu, nu știu ce să fac, totul este complicat. (Stă cu capul în mâini) Mai ales că nu văd bine, totu-n ceață mi se pare, și nu văd în depărtare.

Șoricelul: - Ai încredere în mine, și-o să iasă totul bine! (Scoate o pereche de ochelari și îi pune lui Ionuț la ochi) Ce părere ai? Haide, vino la fereastră...ce vezi?

Ionuț: - Vai, ce lume frumoasă. Soarele cum strălucește, iarba-i verde, cerul albastru. (Sare

de bucurie) Îți accept condiția, ochelarii m-au salvat!

Telefonul și

Calculatorul: - Nu pleca, nu ne lăsa!

Ionuț: (Autoritar)

- Voi, tăceți! Cu ochii văd, mintea vreau să-mi fie clară, vreau să merg la joac-afară. Vreau să recuperez tot timpul ce l-am pierdut stând lângă calcuaoor ori jucat la telefon. Vreau să văd lumea reală, cum mai ninge, cum mai plouă, nu contează că e vânt, aer proaspăt vreau să simt.

(Inspiră adânc la fereastră)

Șoricelul: - Atunci hai să te prezint prietenilor de-altă dat' ce demult te-au așteptat! (Pleacă împreună afară, cântând).

MAIMUȚICA ȚICA

REGHENI (POP) CAMELIA

PERSONAJE:

Maimuțica Țica

Mama maimuțicăi

Girafa

Elefantul

Crocodilul

Șarpele

Cadrul: copaci în junglă, liane, iarbă

(Maimuțica Țica sare printre liane și cântă un cântecel)

I. Eu sunt o maimuțică mică,

Și de nimic nu-mi este frică,

Vreau să mă joc să plec de-acasă

De nimic și nimeni nu îmi pasă!

ȚICA: - Îmi place să mă joc, să sar, iu-hu! Ma-
ma, uită-te la mine ce sărituri pot să fac!

(Mama se aude de undeva dintre copaci)

MAMA: - Te vad Țica, te văd, unde sunt frații tăi?

ȚICA: - Nu știu mamă, să merg să-i caut?

MAMA: - Da, du-te cheamă-i la masă, ai grijă însă pe unde te aventurezi, nu pleca foarte departe și încearcă să fii politicoasă cu cei pe care îi întâlnești!

ȚICA: - Nicio grijă mamă, mă descurc eu!

(Țica pleacă veselă sărind din creangă în creangă și cântă)

II. Îmi place joaca cel mai tare,

Să râd de toți grozav îmi pare

Haide și joacă-te cu mine

Să ne distrăm e cel mai bine.

(Îi iese în cale girafa)

ȚICA: -Ia te uită, (șoptind) doamna girafă! (în-cepe să râdă) Ha! Ha! Ha! Ce...ce ...ce gât luung ai! Vai cât ești de caraghioasă! Parcă ai

avea un horn în loc de gât! (râde ținându-se cu mâinile de burtă)

GIRAFĂ: - Vai de mine! cum poți să mă jignești așa? Ție nu ți-e rușine? Nici măcar nu saluți când mă vezi, ba chiar mai faci și glume pe seama înfățișării mele! Uite ce gât frumos am, pot să scot sunete foarte frumoase, laaa, laaa, la! (tușește ușor)

ȚICA: - Da, văd! Oare cum mănânci cu gâtul tău? (râde)

GIRAFĂ: - Foarte simplu! Uite! (îi arată dar întinzându-se îi cade gâtul brusc iar Țica izbucnește în râs) Ce maimuțică nepoliticoasă!

ȚICA: - Da, girafa cu gât nemăsurat,

Să cânte-abia a apucat

Și cu picioarele prea lungi,

Foarte greu la ea ajungi!

- **Ce să-ți fac, împacă-te cu asta!**

(Țica pleacă mai departe prin junglă cântând și îi iese în cale un elefant)

III. Îmi place joaca cel mai tare,

Să râd de toți grozav îmi pare,

Vreau să mă joc să plec de-acasă

De nimic și nimeni nu îmi pasă !

ȚICA: - Ce caraghioasă era girafa... dar ce văd eu? Un elefant! Ha, ha ha! Vai dar ce sunt astea? Urechi? Parcă ar fi niște umbrele, o-ho-ho ..și..și...ai două cozi? Una în față și una în spate? Ha! Ha! Ha!

ELEFANTUL: (Nervos) - Nu e coadă ci e trompă! Uite, e chiar frumoasă! Iar acestea sunt urechile mele de care sunt mândru. Puteai măcar să saluți înainte și nu mai fi atât de răutăcioasă că nu e frumos!

ȚICA: - Și mă rog frumos la ce-ți folosește trompa aceea?

ELEFANTUL: - Pleacă de aici că te voi stropi
cu trompa mea și ai să afli atunci....

ȚICA: - Elefantul cu nas mare,

Când mănâncă-l folosește

Sau atunci când te stropește

Dar oricum nu nimerește!

- **Ce să-ți fac, împacă-te cu asta!** (Merge mai
departe și cântă):

Pe elefant l-am păcălit,

De trompa lui eu am fugit,

Vreau să mă joc să sar într-una,

Ca mine-n junglă nu-i niciuna!

(Ajunge lângă o apă și se leagănă pe o liană.

Apare crocodilul care înota liniștit)

ȚICA: - Ce arătare mai ești și tu! Ha, ha ha! Tu
te-ai uitat în oglindă cum arăți? Parcă ai fi un
fierăstrău! (râde în hohote)

CROCODILUL: - Măi țacă, cum poți vorbi
așa? Sunt un crocodil. Vezi ce dinți aaaaaam?

Da, sunt ascuțiți, ca un fierăstrău. Urât din partea ta nici să nu mă saluți. Poate vrei să simți ce ascuțiți sunt dinții mei! Pleacă repede de aici!

ȚICA: - O șopârlă de cinci coți

Și cu dinți de fierăstrău,

În apă se zvârcolește

Și crede că te-ngrozește!

- Ce să-ți fac, împacă-te cu asta!

(Maimuțica merge mai departe dându-se pe liane și fredonează cântecelul):

Am râs de crocodilul mare,

De dinții lui eu am scăpare,

Haide și joacă-te cu mine,

Să ne distrăm e cel mai bine! (Se prinde de coada unui șarpe care țipă)

ȘARPELE: - Au, cine m-a sssperiat așșșa?

ȚICA: - OOO, tu erai? Am crezut că e o frânghie sau o liană! Ce figură caraghioasă ai! Ha! ha! ha!

ȘARPELE: - Auzi la ea, sssunt un șșșșarpe,
nu vezi?

ȚICA: - Văd, văd că nici măcar nu ai picioare.
Ha! Ha! Ha! Domnul frânghie, domnul frân-
ghie!

ȘARPELE: - Pleacă nepoliticoaso ce ești, de ce
râzi de înfățișarea mea că acuși te încolăcesc să
vezi ce putere am!

ȚICA: - Curelușă rece unsă,
Printre flori stă ascunsă,
Ca o frânghie se înnoadă,
Sâsâie de-l tragi de coadă!

- Ce să-ți fac, împacă-te cu asta!

(Maimuțica pleacă cântând și legănându-se pe
liane):

Iată de șarpe am scăpat
Era ca o frânghie de ciudat,
Că vreau să fug să plec de-acasă
De nimic și nimeni nu îmi pasă!

(la un moment dat cade într-o groapă cu noroi lipicios)

ȚICA: - Uf, unde am nimerit? Ce e aici? Mă lipesc, ce e cu lipiciul acesta aici? Hei, m-am lipit, nu mai pot ieși! Ajutoooooor!

Să mă ajute cineva!

(Pe marginea gropii apare girafa)

GIRAFA: - Ia te uită, maimuțica nepoliticoasă! Cum ziceai? - **Ce să-ți fac, împacă-te cu asta!**

ȚICA: - Ajutor, scoate-mă de aici!

GIRAFA: - Aș putea să te trag afară dar ai fost foarte nepoliticoasă ca să nu mai zic răutăcioasă!

(Apare și elefantul, crocodilul și șarpele)

TOȚI: - Ce surpriză! Maimuțica nepoliticoasă!

ȘARPELE: - Care nu salută!

CROCODILUL: - Care râde de înfățișarea noastră!

TOȚI: - **Ce să-ți facem, împacă-te cu asta!**

ȚICA: (Țipă din toate puterile) - Bună ziua Doamnă Girafă, ăă sărutmâna Doamnă Girafă, bună ziua Domnule Elefant, buna ziua Domnule Crocodil, bună ziua Domnule Șarpe! Vă rog să mă iertați că am râs de voi! Promit să devin o maimuțică politicoasă și drăguță dar scoateți-mă de aici!

GIRAFA: - Ei, atunci te vom ajuta! Hei rup! Hei rup! (toți o scot pe Țica afară)

ȚICA: - Vă mulțumesc de ajutor tuturor, acum plec să îi caut pe frații mei că e târziu. La revedere tuturor!

TOȚI: - LA REVEDERE!

(Maimuțica pleacă cântând un cântec vesel iar celelalte animale o acompaniază)

Sunt maimuțica cea frumoasă,

De-acum voi fi politicoasă,

Pe toată lumea voi saluta,

Fă și tu ca mine e mai bine așa!!

NU VREAU ÎNCĂ SĂ MĂ CULC!

Bercovici (Baciu) Elisabeta

PERSONAJE:

MAMA

TATA

ANDREI

CÂINELE SPIRIDEL

SPIRIDUȘUL ENE

IONUȚ

(Este seara. Spiridușul Ene se pregătește să vină pe Pământ cu ajutoarele sale, pentru a presăra praful magic în ochii oamenilor. Câinele său Spiridel este hotărât să vină și el cu Ene pe Pământ.)

Ene: - Gata spiridușilor. Ați pregătit destul praf magic. Pornim în câteva momente.

Spiridel (câinele): - Fie ce o fi, eu astăzi am să merg cu Ene pe Pământ.

(Se ascunde într-un sac din care a golit puțin praf magic fără să fie văzut).

Ene : - Pornim! Iuhuuu! Direcția Pământ!!!

(Ajung pe Pământ, Spiridel iese din sac fără să fie observat)

(Andrei în camera lui se joacă cu mașinuțele. Mama intră pentru a-l trimite la culcare)

Mama: - Andrei, e timpul să te culci!

Andrei: - Lasă-mă să mă mai joc un pic mama!

Mama: - Nici vorbă! Chiar și așa ai stat mai mult ca de obicei. Hai repede în pat!

(Mama stinge lumina, dar Andrei aprinde din nou lumina)

Andrei: - Nu vreau încă să mă culc ! Vreau să mă mai joc!

Mama: - Noapte bună Andrei.

(îi dă un pupic pe frunte, și îl învelește și stinge din nou lumina).

Mama: - Gata stingerea.

(după câteva momente)

Andrei: - Mi-e sete!

Mama: - Bine, fugi și bea ceva repede!

(Andrei, trece încet prin sufragerie încercând să se uite cât mai mult la televizor. Tatăl îl vede și începe să bombăne)

Tata: - M-am săturat, același circ în fiecare seară! Treci mai repede la culcare!

Andrei: - Bine, bine, am plecat la culcare tata.

(Andrei se tot foiește în pat, nu vrea să doarmă)

Andrei: - Nu vreau să dorm, vreau să ma joc.

Spiridel: - ăsta da zbor! Vai ce am amețit. Ia să mă sprijin puțin de peretele acesta: Dar.....
unde Ene?

-Ene! Ene!!! A plecat. Nu-i nimic, dau o raită pe Pământ și o să mai am destul timp să-l caut.

Ia să intru eu în camera aceasta să văd ce e acolo.

(Intră în camera lui Andrei, îl miroase și îi linge tălpile gâdilându-l)

Andrei: - Hi, hi, hi!

- Cine ești tu? De unde ai apărut? Nu te cunosc, ce chip haios ai! Ha, ha, ha!

Spiridel: - Bineînțeles că nu mă cunoști, sunt pentru prima oară pe Pământ! Stăpânul meu este Spiridușul Ene, cel care aduce somnul.

Andrei: - Atunci cu siguranță că ești câinele Spiridel, nu-i așa?

Spiridel: - Da așa este. Am venit să văd cum este aici pe Pământ.

Andrei: - Știi ceva Spiridel, tu ai putea să mă ajuți. Atât de tare mă plictisesc în pat, că dacă ar fi după mine nu aș mai dormi niciodată. Dacă n-ar fi prostia asta cu dormitul m-aș putea juca mai mult cu mașinuțele. Tu ai putea să mă ajuți

cu siguranță ca Ene să nu intre la mine în cameră niciodată.

Spiridel: - Bine, bine. Știu de la Ene că după ce termină treaba într-o casă, presară un pumn de praf magic pe prispă ca nu cumva să mai treacă pe acolo. Dacă n-ar presăra praful, atunci s-ar putea să presare încă odată în ochii cuiva iar acela ar dormi de două ori mai mult, sau să uite să presare praf în ochii cuiva și acela să nu mai doarmă de loc. Am un pumn de praf magic în buzunar, dacă vrei am să pun la ușa ta și astfel Ene nu va intra în cameră la tine.

Andrei: - Iuhuuuu, da vreau, ce bine, așa am să mă pot juca mult, mult! Îți mulțumesc frumos Spiridel!

Spiridel: - Eu mă duc mai departe să văd lumea. Mâine te voi vizita din nou. Distracție plăcută. La revedere Andrei!

Andrei: La revedere Spiridel!

(Spiridel pleacă, Andrei se joacă, îi lăcrimează ochii, cască, a doua zi dimineața este obosit, palid dar merge în parc să se joace cu prietenii)

Ionuț: - Andrei vrei să ne jucăm, vrei să alergăm?

Andrei: - Da vreau.

Ionuț: - Pe locuri - fiți gata - start!

(Andrei abia se mai târăște, rămâne în urmă, nu poate alerga)

Andrei: - Nu-i corect, așteaptă-mă și pe mine!

Ionuț: - Ha, ha , ha ! Nici să alerge nu poate.

Andrei: - M-am supărat, nu mă mai joc, plec acasă.

(Ajungând acasă, Andrei începe să se plângă)

Andrei: -Au, mă doare capul, ochii mi se închid, parcă nici picioarele nu mă mai ascultă.

(Se pune în pat, dar apare Spiridel)

Spiridel: - Bună Andrei, ce faci? Cum te-ai distrat?

Andrei: - Grozav.

Spiridel: - Ce zici nici acum nu vrei să dormi?

Andrei: - Bineînțeles că nu vreau să dorm, te rog să presari din nou praf magic pe pervazul ferestrei.

Spiridel: - Bine Andrei, am plecat, distracție plăcută!

Andrei: - Mulțumesc Spiridel!

Andrei: - Of! Nici nu pot împinge mașinuța. Nu găsesc nici o jucărie interesantă. Uf mă plictisesc, nu mă simt bine, mă dor toate. Nici nu este un lucru atât de rău somnul.

(Dimineața)

Mama: - Buna dimineața Andrei, vino la masă!

Ți-am pregătit micul dejun!

(Andrei nu iese din cameră, mama vine la el cu bolul)

- Uite Andrei cerealele tale preferate cu lapte.

(Andrei încearcă să mănânce dar este foarte obosit)

Andrei: - Ce grea este lingura. Mai bine nu mănânc, mă duc în parc să mă joc cu Ionuț.

(Andrei se îndreapta spre fereastră să vadă dacă în parc sunt copii)

Andrei: - Vai ce lumină puternică, mă dor ochii, nu văd.

(La fereastră apare Ionuț)

Ionuț: - Andrei! Andrei vino în parc să ne jucăm cu mingea!

Andrei: - Azi nu am chef, joacă-te cu altcineva.

Ionuț: - Ce plictisitor ești astăzi.

Andrei: - Ufff ce obosit sunt. Vreau să dorm, ce prostuț am fost că nu am vrut să dorm. Omul nu poate avea chef pentru toate doar dacă a dormit și este odihnit. Doar atunci îl distrează

joaca, televizorul (*casă*) atunci îi cade bine mâncarea și se poate juca cu prietenii.

Andrei: - Spiridel, astăzi vreau să dorm, nu mai vreau să rămân treaz. Sunt obosit și mă dor toate.

Spiridel: - Nu înțeleg. Noi spiridușii somnului nu dormim niciodată și totuși nu suntem obosiți. Ce interesanți sunteți voi oamenii. Am să rămân puțin să văd cum dormi.

Ene: - Spiridel, Spiridel, cuțu, cuțu unde ești? Sper că nu ai făcut nici o năzdrăvenie?

Spiridel: - Ham, Ham sunt în camera prietenului meu Andrei.

(Andrei se foiește și începe să sforăie, Spiridel îl imită.)

Ene: - Te-am căutat peste tot, ce faci aici Spiridel?

Spiridel: - Păi.....mă uit la prietenul meu Andrei ce liniștit doarme.

Ene: - Spiridel acesta nu este un somn liniștit.
Ce ai făcut năzdrăvanule?

Spiridel: - Ham, Ham, eu...am vrut doar să-l
ajut pe Andrei să se joace mai mult.

Ene: - Bine că te-ai oprit la timp, altfel puteai
să-i faci mult rău. Oamenii nu sunt ca noi, ei au
nevoie de somn, altfel se pot îmbolnăvi. Acum
hai să plecăm mai avem mult de lucru. Să nu
mai pleci de lângă mine.

Spiridel: - Ham, ham,.....bine, bine.

*(Îl linge pe Andrei luându-și rămas bun de la
Andrei)*

Andrei: - Ce bine am dormit! Ce odihnit sunt.
Mama mi-e foame!

Mama: - Imediat Andrei, acum îți pregătesc o
omletă!

(Andrei se uită pe fereastră)

Andrei: - Ura e soare! Pot merge la ștrand cu prietenii. Niciodată nu am să-l mai rog pe Spiridel să-mi presare praf magic în fața ușii.

(Iese cântând vessel) Dacă vesel se trăiește

Dacă vesel se trăiește, bate așa } bis

Dacă vesel se trăiește, unul altuia zâmbește

Dacă vesel se trăiește, bate așa

Dacă vesel se trăiește, calcă așa } bis

Dacă vesel se trăiește, unul altuia zâmbește

Dacă vessel se trăiește calcă așa

Dacă vesel se trăiește bine e! Iuhu!

Daca vesel se trăiește unul altuia zâmbește

Dacă vesel se trăiește bine e! iuhu!

Un alt exercițiu interesant – text – dramatizare, îl reprezintă și povestea “Cartea cu degețele”, Pașca M.D. – (2016)

CARTEA CU DEGETELE

Cică era o dată, cu vreo două săptămâni în urmă, o Dorina la grădiniță care nu vroia să se spele pe mâini:

- Nu pot, ascunzându-le în buzunare. Apa e rece, săpunul e mare, prosopul pare cât covorul din camera mea. Dacă-mi ia degetele cu el? Nu, nu pot și se trăgea prin ușa spălătorului. Și uite așa, Dorina se ferea, să-și spele degetele.

- De ce ne ții nespălate? auzi Dorina un murmur.

- Cine a vorbit? Întrebă privind în jur.

- Noi, degetele tale. Privește-ne. Uită-te bine la noi.

Cel mare se îndreptă cu greu:

- Pe mine, m-ai lovit de măsuță și ai uitat să-mi spui “te rog să mă ierți”! Știi că sunt cel mai mare și că de mine ascultă întreaga palmă?

- Cu mine, ai arătat ieri pe stradă. Sunt arătătorul dar nu mă mai spune la toată lumea. Și apoi, privește-mă. Sunt plin de dulceață. M-ai făcut linguriță. Și vrei, să mă lași nespălat?

- Sunt mijlociul familiei și uiți să-mi tai unghia. Mai și zgârii câteodată. Apoi, mă bagi repede în gură. De când sunt biberon?

- Inel, inelar-curelar, sunt al doilea de la coadă. Te ajut să te îmbraci și tu uiți să mă folosești când mănânci.

- Cel mai mic sunt eu. Tot timpul merg la grădiniță. Știu multe poezii. Tu de când n-ai învățat o poezie? Și se ascunse după curelar-inelar, roșu ca merele din geanta Dorinei.

Dorina ascultă povestea din palmă. Uită să-i ceară iertare degetului mare, arătătorul era plin de dulceață, unghia netăiată la mijlociu, iar inelarul și cel mic, stăteau supărați.

Privindu-le, se apropie de chiuvetă. Dădu drumul la apă:

- Mulțumesc, Dorina, de când te așteptăm noi: apa, săpunul și prosopul.

De atunci, nimeni nu-i mai amintește Dorinei de poveste și parcă toate s-au petrecut foarte demult, cu vreo...două săptămâni în urmă.

DORINA ÎNVAȚĂ SĂ ÎȘI SPELE DEGEȚELELE

Burian E., Baci E., Pop C., Haba G.

PERSONAJE:

Maimuțica

Puiul

Porcușorul

Cocoșelul

Iepurașul

Cățelul

Cele cinci degețele

(Dorina este în bucătărie, vede borcanul cu dulceață)

Dorina:

- A, uite un borcan cu dulceață!

(Se apropie, ia borcanul desface capacul)

Dorina:

- Duceață de zmeură! Iami, dulceața mea preferată!

(Vrea să bage degetul în dulceață dar tocmai apare cățelul)

Cățelul:

- Ham , ham , nu este igienic. Te-ai spălat?

Dorina:

- De ce să mă spăl? *(se uită la mâini, le freacă)*

Nu sunt murdară.

Cățelul:

- Ești foarte murdară.

(Cățelul vrea să o împiedice să bage mâna în dulceață și împinge borcanul. Acesta cade și se

sparge. Câțelul strigă ajutoarele. Apar animăluțele în șir indian de la grădină. Dorina vrea să se joace cu iepurașul)

Iepurașul:

- Hei, țup, țup ești foarte murdară, nu o să te las să pui mâna pe mine! Îmi murdărești blănița.

Maimuța: (*sare și face ca maimuța*)

- Parcă ai sărit dintr-un copac în altul toată ziua!

Porcușorul: (*miroase degetele Dorinei*)

- Aici miroase urât, mai urât decât la mine în coteț. Parcă te-ai jucat toată ziua în noroi.

Puișorul: (*o ciugulește*)

- Ce am găsit eu aici?!?! Mizerie, mizerie, mizerie. Nu m-ar mira dacă aș găsi aici și-o rămă.

Toate: (*intră toate animăluțele*)

- Trebuie să te speli!

Maimuța:

- Spălatul este omenesc.

Cocoșelul:

- Așa-i, Așa-i

Iepurașul:

- Spală-te, spălatul este igienic.

Purcelul:

Spălatul este folositor.

Dorina:

- Dar de ce să mă spăl? (*se uită la mâini*). Nu sunt murdară! (*ascunzându-le în buzunare*) Apa e rece, săpunul e mare, prosopul pare cât covorul din camera mea. Dacă-mi ia degetele cu el? Nu, nu vreau să mă spăl!

Animalele:

- Atunci nu ne mai jucăm cu tine, ești cea mai murdară fată.

(*Dorina iese din scenă, apar degetele*)

Degetele:

- De ce ne ții nespălate?

Dorina:

- Cine a vorbit?

Degetele:

- Noi, degetele tale. Privește-ne. Uită-te bine la noi.

(Degetele cântă pe rând cântă pe melodia cântecului „Ce petrecere frumoasă, e la margine de lac”)

Degetul mare:

Eu sunt degetul cel mare,
M-am lovit, capul mă doare
Căci Dorina m-a trântit
Deloc nu m-a îngrijit
Tra, la , la .....

Arătătorul:

Arătătorul sunt numit,
Și sunt cel mai folosit
Ca linguriță la dulceață
Și s-arăt lumea la piață
Tra, la,la....

Mijlociul:

Sunt mijlociul din pălmuță
Uită-te la unghiuță,
Nu-i curată nici tăiată
Numai tu ești vinovată
Stau în gură și la somn,
Mă consideri biberon?
Tra, la, la, la, la , la, la...

Inelarul:

Eu sunt inelarul care,
Te ajută tot mereu,
Să-ți îmbraci hainele toate
Ăsta este rostul meu.
Tra, la, la, la, la,.....

Degetul mic:

Degetel mic ma numesc
La Grădiniță eu pornesc
Multe eu am învățat
Tu de când n-ai recitat?

Tra, la, la, tra, la, la
Tu de când n-ai recitat

Toate degetele:

Nici iertare nu îşi cere
Este cam nepăsătoare,
Pe toate ne foloseşte
Tot mereu ne murdăreşte
Şi deloc nu ne îngrijeşte.

*(Degetele dispar, se trezeşte Dorina şi se duce
să se spele. Apare căţelul şi o urmăreşte cum se
spală şi le relatează celorlalte animale)*

Căţelul:

A dat drumul la apă.

Toate:

Ooooooooo!

Căţelul:

- A luat şi săpunul.

Toate:

- Aaaaaaa!

Căţelul:

- Acum se şterge pe prosop.

Toate:

- Ura! Dorina este din nou curată!

Toate degeţelele:

-Ura, am reuşit!!! Uraaa! (*Bucurie în lumea degeţelelor*)

Toate degeţelele (*Mâna Dorinei - cântă un refren vesel, pe melodia "iarna ne-a sosit în zori"*)

Cât de veseli suntem noi

Alegăm sprinteni, vioi

Cu săpunul ne spălăm

Şi prin apă alunecăm.

Degetele sunt curate

Fericite-s toate, toate

Hai acum să ne jucăm

Şi dulceaţă să gustăm.

Începutul, precum drumul, este deschis, urmează ca diagnosticul/problema, să suscite interes pentru a-i găsi motivația pentru **teatru de păpuși – terapia prin teatru** – soluția, rezolvarea găsindu-și teren propice în acest compartiment terapeutic.

Dramatizările anterioare aparțin absolventelor masteratului de arta aplicată a animației, de la Universitatea de Arte Tg.-Mureș.

3.3. Teatru de umbre

Din marea familie a teatrului de animație, face parte și **teatru de umbre**, pe care, căutându-l în istoria omenirii, îl vom găsi cu “vechi state de serviciu”. Era ușor ca doar la lumina lunii și-a stelelor, pe peretele camerei, degetele palmei să privească “povestea din umbre”. Era misterul frumuseții ce-o clipă făcea din univers

știutele și neștiutele poveștii. Eul rămânea în umbră iar visul primea lumină.

Fie că este adresat copilului sau/și adultului, **teatru de umbre** îmbogățește galeria **terapii prin teatru**, el fiind, Pașca M.D., Banga E. (2016):

- o formă a teatrului de animație;
- o metodă de învățare nonformală;
- totul ce se întâmplă în jurul “unei surse de lumină și umbre a unor obiecte specil create”;
- ceea ce pornește de la cuvintele unui text ce va fi “tradus prin imagini”;
- mesajul ce trebuie transmis cu multă responsabilitate;
- “decuparea” unor imagini ce pot fi semnificative;
- o modalitate prin care comunicarea aare un rol complex;

O minimă practică a flexibilității degetelor de la mâini, va face ca mesajul transmis spre auditoriu, să aibă rezultatul scontat, “umbră” dând viață unor:

- trăiri;
- sentimente;
- stări;
- situații,

ce pot ajuta la rezolvarea unei situații problemă apărută la un moment dat, într-o contextualitate dată.

Ca orice **terapie prin teatru**, și cea **de umbre**, are nevoie de ...reușită și anume:

- a) - **sursa de lumină** = un simplu bec de la o veioză, un retroproiector, un foc de tabără (dacă activitatea se desfășoară în exterior – natură);
- b) - **ecranul** = trebuie să lase lumina să treacă, fără să intre în ochii privitorilor (realizat din

materiale opace: hârtie, materiale textile, folie de plastic monocromă de la perdeaua de duș);

c) – **materiale diverse** (necesare) = cartoane, hârtie, folie de plastic transparentă sau cu diferite grade de opacitate, materiale spectaculoase (dantelă, nisip, ace de gămălie, sârmă, capse, desene pe materiale folosite);

d) – **spații de lucru** = are nevoie de penumbră și pe măsură ce proiectul se dezvoltă, chiar de întuneric.

Pentru a se realiza scopul propus, în cadrul **teatrului de umbre**, e absolut necesar a cunoaște și **etapele de lucru** cum ar fi:

1. - cunoașterea participanților;
  - crearea unei stări de confort emoțional;
2. - dezinhibarea prin jocuri senzoriale specifice teatrului în general;
  - prezentarea unor tehnici de teatru de umbre;

3. - alegerea sau crearea textului ce va sta la baza activității (spectacolului);

- dacă ne adresăm unor grupuri interculturale și procesul de creație poate fi deranjat de blocajele lingvistice, ne putem folosi de:

- o două imagini aleatorii care să conducă la construirea unei povești;

- o realizarea unui spectacol pe o bandă audio;

4. - ”traducerea” textului într-o suită de scene în care personajele principale se găsesc în momentele cele mai reprezentative din discursul epic:

- o creionarea unui decupaj regizoral;

5.- încercarea unor tehnici și metode pentru realizarea planului executat în etapa anterioară;

6. - construirea în detaliu a scenelor și repetarea lor până încep să se lege (adică – au logică, transmit mesajul);

7. - organizarea unei mici avanpremiere pentru prieteni, cunoscuți, care să spună ce au înțeles (feed-back-ul lor);

- refacerea spectacolului pe baza reacțiilor obținute la avanpremieră (dacă este cazul);

8. - prezentarea spectacolului publicului ales, acelor pentru care această secvență terapeutică este benefică;

9. - preluarea metodei și de către alții (dacă e cazul și se impune acest lucru).

În acest context structural, **teatru de umbre** răspunde internilor propuși ca mesaj pentru cel / cea / cei / celor care reprezintă, grupul țintă, rezultatele obținute vor da valoare formei de terapie aleasă, iar beneficiul va fi al... beneficiarului.

3.4. Teatru cu măști

Dacă în periplul nostru cognitiv pornim de la DEX (2009), **mască** reprezintă:

= bucată de stofă, mătase, dantelă, carton, etc (înfățișând o față omenescă sau figura unui animal) cu care își acoperă cineva fața sau o parte a ei (pentru a nu fi recunoscut) lăsând numai ochii descoperiți;

= expresie neobișnuită a feței provocată de o emoție, de un sentiment puternic, etc.

ajungem la concluzia că, există persoane care poartă zilnic o mască, uitând cu adevărat a mai fi ele/ei sau nu, deoarece, doar auzind cuvântul, putem face similitudinea cu: a ascunde ceva, a avea un comportament abiguu, a trăi o incertitudine, practic, a disimula.

După Petrescu P., Stoica G. (1981) măștile sunt un subiect de sociologie și psihologie

colectivă, ideea fundamentală, fiind aceea, de transfigurare, ascundere a purtătorului și de stabilire a unor relații subtile cu ființe de pe alte tărâmurii, conducând grotescul ca limită a urâtului spre fantasticul terifiant, fiind uneori impregnat de o undă de ironie, o ironie universală în care sunt prezente zâmbete ascunse și la adresa ”ființelor superioare” invocate dar și la cea a însăși purtătorii de mască.

Teatru cu măști este regăsit atât în cadrul sărbătorilor de iarnă – Crăciunul și Anul Nou, în cele de vară – Rusaliile, urmând riturile păstrate din tradiția seculară a satului românesc, cât și cu prilejul unor evenimente esențiale ale vieții, practic, din devenirea individului și a colectivității, cum ar fi: nunta și moartea.

Se remarcă totodată conform tradiției că doar bărbații poartă măștile, interzicându-li-se până și faptul de a divulga numele celui mascat.

Din cercetările antropologice realizate, se poate consemna faptul că, Petrescu P., Stoica G. (1981) **măștile se confecționează** din materiale foarte dierite cum ar fi:

- piele și blană de animale;
- țesături de pânză sau postav gros;
- lut ars;
- lemn cioplit;
- coajă de tei;
- coajă de mesteacăn;
- coajă de brad,

la care se mai adaugă în compunerea lor:

- bucăți de meral sub formă de plăci sau cercuri;
- sfoară groasă colorată;
- pene de păsări;
- câlți de cânepă;
- păr de cal sau porc;
- boabe de fasole și porumb;

- paie;
- pănușe de porumb;
- hârtie și carton colorat;
- mărgelile;
- nasturi;
- bucăți de sticlă;
- coarne de animale,

unele colorându-se și cărora li se alătură și resturi de obiecte cum ar fi:

- doage de coafe;
- funduri de putini,

folosindu-se ca unelte:

- cuțitul;
- scoaba;
- foarfeca;
- ciocanul;
- tesla;
- sfredelul;
- cleștele,

impresionând prin forța lor de sugestie, **mesajul** transmis fiind recepționat într-o universalitate ce-i aparține decodând, trăiri, sentimente, lumi interioare și câteodată, tangibila sau/și intangibila realitate supusă unei nevoi cognoscibile aflată la dimensiunile cosmice ale lumii interioare a fiecăruia dintre noi.

În cadrul secvenței noastre terapeutice, **teatru cu măști** pornește de la, Pașca M.D., Banga E. (2016):

- folosit în general în cadrul, obiceiurilor și tradițiilor românești de iarnă (Crăciun, Anul Nou) și de vară (Rusaliile);
- măștile pot fi ”hâde”, exprimând anumite:
  - trăsături;
  - sentimente;
  - trăiri;
  - calități umane;
- pot fi confecționate din materiale variate;

• o formă prin care ”masca” poate dezvolta noi sau vechi:

- conduite;
- atitudini; etico-morale
- comportamente;
- poate fi interpretat individual sau în grup;
- ”demarcarea” transmite un mesaj;
- se adresează atât copiilor cât și adulților.

Important este a se cunoaște și aplica corect tehnica acestui tip de teatru, masca putând crea și vulnerabilități, de aceea, grupul țintă trebuie ales cu responsabilitate, iar procesul de ”demascare a măștii” să fie unul cu adevărate valențe terapeutice, evitând inconveniente de orice natură, începând de la ”Primo non nocere” (în primul rând să nu faci rău) și aducând stabilitate afectiv-volitivă celor ce consideră ca benefică pentru ei, secvența terapeutică a **teatrului cu măști**.

3.5. Teatru cu tematici

Având mai ales un caracter educativ **teatru cu tematici** cuprinde o paletă largă de situații – problemă, de aceea grupul țintă căruia i se adresează poate include atât:

- preșcolarul (3-6 ani);
- școlarul mic (7-10 ani);
- preadolescentul (11-15 ani);
- adolescentul (15-20 ani),

cât și adultul sau/și persoana în vârstă, important fiind mesajul pe care-l transmite sceneta sau/și piesa respectivă de teatru.

Ca și identități, **teatru cu tematici** are, Pașca M.D., Banga E. (2016):

- în general un caracter educativ;
- elemente ce se adresează unui anumit grup de subiecți/ clienți/ pacienți/ beneficiari;

- un mesaj de transmis ce depinde e tematică;
- metode prin care urmărește implicarea tuturor participanților;
- mijloace de a-i ”reuși” atât pe participanți cât și pe actori;
- tematici ce pot fi propuse sau impuse;
- capacitatea de a face apel la bagajul de cunoștințe în domeniu, a participanților;

Exemplele ce vor urma, se vor adresa în primul rând segmentului instructiv–educativ (elevi), reprezentând:

1. – dramatizarea unui basm;
2. – atitudini moral-etice (cinice):
  - a. acapararea atenției;
  - b. nerespectarea unor reguli;
  - c. implicare – responsabilitate,

rămânând ca psihoterapeutul / psihologul / consilierul școlar / lucrătorul pe terapii

ocupationale / arte combinate, să-și realizeze propria tematică, ținând cont de:

- situația-problemă ivită;
- grupul țintă;

1. Dramatizarea unui basm

Sarea în bucate

Șova M.

Scenetă pentru clasa pregătitoare

Adaptare după basmul cu același nume, de

Petre Ispirescu

PERSONAJE:

ÎMPĂRATUL (TATĂL FETELOR)

FATA CEA MARE

FATA MIJLOCIE

FATA CEA MICĂ

ALT ÎMPĂRAT (TATĂL PRINȚULUI)

ÎMPĂRĂTEASA (MAMA PRINȚULUI)

STĂPÂNA SLUGILOR

PRINȚUL

MESENI – 4-5 COPII

POVESTITORUL

Împăratul stă pe scaun, cu cele trei fete lângă el.

Împăratul: Fetele mele, v-am chemat să-mi spuneți: cât mă iubiți voi pe mine?

Fata cea mare: Tăticule, eu te iubesc ca mie-rea!

Împăratul (bucuros): Bravo, fata mea!

Fata mijlocie: Tăticule, eu te iubesc ca zahărul!

Împăratul (bucuros): Bravo și ție, fata mea!

Fata cea mică: Tăticule, eu te iubesc ca sarea în bucate!

Împăratul (supărat): Cuuuuum? Să pleci din casa mea, fată rea ce ești!

Surorile cele mari râd de fata cea mică.
Aceasta îmbracă peste rochia frumoasă de prin-

țesă o bluză mai veche (sau pelerină) și pleacă, plângând. Împăratul și surorile ies din scenă.

Fata cea mică ciocănește la o ușă. A ajuns în țara altui împărat. Îi deschide stăpâna slugilor palatului.

Stăpâna slugilor: Ce poftești, domniță?

Fata cea mică: Aveți nevoie de o slugă la palat?

Stăpâna slugilor o analizează: Mmmmda. La bucătărie și la curățenie. Poți intra.

Fata cea mică spală, șterge praful, dă cu mă-tura, face de mâncare. Are un șorț peste rochia frumoasă. Stăpâna slugilor o spionează, gustă din mâncarea ei, o apreciază.

Împărăteasa (o cheamă pe fata cea mică la ea):
Mi s-a spus că ești foarte pricepută... De acum vei fi servitoarea mea!

Intră în scenă celălalt împărat, cu prințul, pe care-l spijină. Prințul e rănit, la întoarcerea din-

tr-un război. E întins pe niște scaune, iar fata cea mică îl îngrijește și îi aduce un pahar să bea.

Prințul (către Împărăteasă): Mamă, aș vrea să mă însor!

Împărăteasa: Cu cine, dragul mamei?

Prințul: Cu servitoarea ta!

Împărăteasa: Nu, nu se poate, e doar o slugă! Te vei însura cu o prințesă!

Prințul: Ba se poate, e harnică, cuminte, blândă. Cu ea să-mi faceți nuntă!

Prințul se ridică, își revine din boală. Încep pregătirile de nuntă. Prințul îmbracă o bluză mai frumoasă (sau o pelerină), fata cea mică – o rochie albă sau roz. La masă vine și împăratul, tatăl fetei, și alt împărat, împărăteasa, mesenii, surorile miresei, stăpâna slugilor. Dintr-un cloț privește povestitorul.

Meseanul 1 (gustând dintr-o farfurie): Mmm-mm, gustoase bucate!

Meseanul 2: Cele mai gustoase din lume!

Meseanul 3: Nici c-am mai mâncat ceva așa de bun!

Meseanul 4: Să trăiască mirii și părinții lor!

Împăratul (tatăl fetei) gustă și se strâmbă:
Pfiu, cum spuneți voi că așa ceva e bun? E prea dulce!

Alt Împărat (tatăl prințului): S-a întâmplat ceva, împărate?

Împăratul: Da. Cineva mi-a dat mâncare fără gust! E bătaie de joc! În loc să fie sărată, e dulce!

Alt Împărat (supărat): Cine a făcut mâncarea?

Fata cea mică (mireasa): Eu! Eu!

Alt Împărat: Cum așa? De ce nu ai pus sare?

Fata cea mică (spune secretul ei): Împăratul e tatăl meu. El a crezut că nu-l iubesc, dacă zic ca

sarea în bucate. Acum vede că nu e bună mâncarea fără sare, doar cu zahăr și miere.

Fata cea mică se îmbrățișează cu tatăl și surorile ei, se împacă. Cu toții fac o horă și rotesc:

Dragostea e, împărate,

Ca sarea pusă-n bucate!

Prințul (către Împărăteasă): Vezi, mamă, mireasa mea e o prinșesă adevărată!

Povestitorul: Și-am încălecat pe-o șa

Și v-a spus povestea mea

Și-am mâncat și o sarma!

(Avea sare pusă-n ea!)

2a) Acapararea atenției

Recreația mare

Șova M.

PERSONAJE:

ZECE ELEVI

APĂRĂTORUL
FETIȚA CEA CUMINTE
BĂIATUL CEL MIC
BĂTĂUȘUL
CLOPOȚELUL

Piesa începe cu sunetul de clopoțel, care anunță începutul pauzei mari.

Elevi din bănci (în cor, ridicând mâinile în sus): Ura! Pauza cea mare!

Nu ne trebuie mâncare,
Haideți toți să ne jucăm,
Sau pe hol să alergăm?
Intră Bătăușul.

Bătăușul: Să vă jucați și cu mine!

Cine îndrăznește, cine?
Nimeni nu schițează nici un gest.
Știam eu că sunteți lași,
O clasă fără curaj!
Atunci eu am să-l aleg

Pe elevul cel mai...bleg!

El pune mâna pe Băiatul cel mic și se preface că îi dă o palmă.

Apărătorul (ieșind din bancă): Lasă-l în pace,
Cu mine ai de-a face!

Bătăușul (bucuros): Haide, hai la-ncăierare,
Oricum, eu sunt cel mai tare!

Apărătorul și Bătăușul iau poziția de luptă.

Fetița cea cuminte (intervenind între ei): Dar de ce v-ați supărat?

Și tu (arătând spre Bătăuș), cum de ai intrat?

Pauza ne-ai și stricat...

Astăzi este ziua mea,

Voiam să ofer ceva...

(Ea scoate cutia cu bomboane).

Serviți, dar lăsați cearta...

Apărătorul se oprește, dar Bătăușul îl lovește pe la spate. Apărătorul se întoarce, îi

prinde mâna, i-o răsucește și-l îngenunchează
pe Bătăuș. Îl ține jos, mai mult timp. Copiii din
bănci vin în jurul lor.

Bătăușul: Ce vreți de la mine-acum?

Ce puternici, ce să spun...

Mai bine-mi dați o bomboană

Și apoi o luați la goană...

Nu mă voi opri aici,

Nu-mi stârniți voi, mie, frici!

Fetița îi pune Bătăușului cutia de bomboane în
brațe și îi face semn Apărătorului să îi dea
drumul acestuia. Bătăușul e puțin descumpănit
de ce se întâmplă.

Fetița cea cuminte: Tare mult m-aș bucura

De nu te-i mai enerva;

Și tu ești ca noi, copil,

Deci gândește-te puțin

Mulți prieteni, chiar mai mici,

Decât să faci supărări

Și chiar să primești ocări?

Clopoțelul: Astăzi e zi specială

Tocmai în această școală.

Pauza-i un pic mai mare,

Jucați-vă, fiecare!

Apărătorul (către Bătăuș): Nu crezi c-ai uitat
ceva?

Nu treci tu, măsura?

Bomboanele ni le-ai luat,

Dar cuvânt n-ai adresat,

De iertare, de urare...

Te gândești doar la mâncare?

Bătăușul:

Și ce-ai vrea, să-mi pară rău,

Să fiu prietenul tău

Și să nu vă mai provoc,

Iar cu voi doar să mă joc?

Ceilalți copii încep să se joace în spate.

Fetița, Apărătorul, Băiatul se retrag deoparte și șușotesc ceva. Bătăușul, îmbufnat, deschide cu-tia de bomboane. El găsește, deasupra, un bilet. Îl citește cu voce tare:

„Cu prietenie, pentru cel care ne răpește toate pauzele mari și care ne supără în fiecare zi. Îndulcește-te puțin și nu mai fi ala nervos cu noi, colegii tăi mai mici!”

El rămâne cu biletul în mână, privind spre ceilalți.

Fetița, Apărătorul, Băiatul se roagă împreună spre o icoană:

Doamne, Fiul Tău iubit
Pentru oameni S-a jertfit,
Ca-ntre ei să se iubească
Și raiul să-l dobândească.
Din puterea Ta, revarsă
Pace peste clasa noastră,
Pace peste școala noastră,

Din icoana din fereastră!

Bătăușul lasă deoparte bomboanele și vrea să plece. E nehotărât. Cei trei rămân cu mâinile împreunate spre icoană. Bătăușul se simte învins. Nu mai pleacă.

Bătăușul:

Fie, azi ați câștigat,

De astăzi nu mă mai bat,

Dar puteți să mă iertați

Sau ați rămas supărați?

Răspund elevii din fundal:

Dacă ți-ai dat seama bine

Că te face de rușine

O purtare neplăcută...

Ai primit iertare multă!

Numai nu te răzgânde

Și-atunci prieteni vom fi!

Băiatul cel mic:

Foarte des m-ai umilit

Chiar și astăzi m-ai lovit.

Am fost tare supărat

De tot ce s-a întâmplat.

Nu glumești? Îți pare rău?

Sau vei fi la fel mereu?

Bătăușul:

Din tot sufletul te rog

Să mă ierți acum, pe loc.

Nu mi-am dat seama ce fac,

Mi-a plăcut să te atac.

Am rămas cu gust amar,

Nu am să-ți fac așa iar!

Băiatul cel mic:

Ești iertat din partea mea,

Ranchiună nu-ți voi purta!

Fetița cea cuminte (către Bătăuș):

Știi, însă, că-n toate cele,

Ca și în faptele rele,

Nu-i totul să fii iertat,

Vei avea de reparat
Printr-o purtare frumoasă
Și la școală, și acasă.

Apărătorul:

Luați aminte, dragi copii,
La liniștea inimii.
De alegeți răutatea,
Vă îngroapă nedreptatea.
Inima vi se-nnegrește,
Dragostea vă părăsește.
Nici nu vă dezamăgiți,
Dacă încercați să fiți
Cât mai buni cu cei din jur,
Ca să capete contur
Pacea și prietenia,
Bunătatea, bucuria.
Piedici veți întâmpina,
Persistând, veți câștiga!
Avem Sfinți apărători,

Avem îngeri păzitori!

Clopoțelul:

Gata, sună de intrare,
V-am dat timp de meditare
La ce aveți de făcut.
Sfatul bun l-ați reținut?

Toți copiii din piesă:

Ceea ce ție nu-ți place,
Nici altuia nu îi face.
Bine faci, bine găsești,
De ești bun, te mântuiești!
Îmbracă-te în iertare,
Nu în aspră răzbunare,
Să te-asemenea Domnului,
Prin pacea sufletului!

Final: Bătăușul îi servește pe copii cu bomboane din cutia Fetiței.

Sfârșit

2b) Nerespectarea unor reguli

Nerespectarea regulilor

PERSONAJE:

MAMA LUI GICĂ

GICĂ – ELEV GIMNAZIU

IONEL – COLEGUL ȘI PRIETENUL LUI GICĂ,
ELEV GIMNAZIU

Decoruri: - un pat în care doarme Gică îmbrăcat
cu un tricou și pantaloni de pijama;

- obiecte personale aruncate pe lângă pat:
- un pantof murdar;
- o pereche de pantaloni pe jos;
- un tricou pus pe jos;
- ghiozdanul;
- câteva cărți și caiete;
- o bluză de trening aruncată pe un scaun;
- un ceas pus lângă pat;
- un telefon pus lângă pat;

Sună ceasul. Gică îl oprește, se întinde, cască zgomotos și se întoarce pe partea cealaltă. La scurt timp, intră mama sa în cameră.

Mama: Trezește-te. Eu trebuie să plec la serviciu și nu mai pot să stau. Altfel vei întârzia.

Gică: Pleacă, mă trezesc eu!

Mama: Te-am rugat de atâtea ori să nu mai împrăștii lucrurile peste tot. Uite în ce hal arată camera ta! Să faci ordine când vii de la școală!

Gică: Da, da, pleacă odată!

(Gică se ridică din pat și se uită deznădăjduit după lucrurile lui. Mama lui pleacă din cameră.

Gică râde în urma ei, apoi se așază din nou în pat și adoarme fericit. Nu doarme prea mult, căci, sună telefonul. Este prietenul lui, Ionel.)

Ionel: Ce faci, băi, încă dormi?

Gică: Da

Ionel: Hai, lasă dormitul! Mergem la un fotbal și te trezești tu!

Gică: Și la școală mai mergem?

Ionel: Mergem, dar după ce ne trezim de-a binelea, nu?

Gică: S-a făcut.

(Gică se dă jos din pat, își ia grabă pantalonii șifonați de pe jos, și-i pune peste pantalonii de pijama, înhață și bluza de trening. Se gândește ce cărți și caiete îi trebuie, dar pentru că nu își aduce aminte ce ore are, iar de orar nici gând să-l găsească, bolborosește singur, și ia la întâmplare câteva cărți și caiete și le pune în ghiozdan. Încalță apoi pantofii murdari, după ce se chinuie să-l scoată pe unul de sub pat, ia în grabă sandiviciul pregătit de mama sa și iese mușcând cu poftă din el.)

(Chirițescu D., Teșileanu A. – 2008)

2c) Implicare – responsabilitate

Nu lăsa pe...altă dată

PERSONAJE:

LILIANA, sora Vioricăi – elevă, clasele primare

VIORICA, sora Lilianeii - clasele primare

MIRELA – colega lor de clasă

Liliana (strigă spre culise în timp ce-și îmbracă jacheta): Viorica! Eu am plecat afară la joacă.

Viorica (apare nedumerită): Iar? Abia ai fost.

Liliana: Ei și ce? Ce treabă am?

Viorica: Mă gândeam că vrei să înveți și tu cântecul ce-l pregătim pentru mâine. Uite, acum mi-am terminat lecțiile, așa că...

Liliana (ieșind): Las` că-l învăț eu altă dată...

Viorica: "Altă dată"! Asta-i Liliana... Toate le-am lăsa pe "altă dată"! (sună telefonul, îl ridică și vorbește). Da, Viorica la telefon. Bună, Mirela? Sigur că știu că mâine mergem la

centru de zi "Ala Bala-portocala" să-i ajutăm să-și pregătească spectacolul. Cântecele? Sigur că-l știu. Eu solistă? A, în duet cu o fetiță beneficiar? Sigur că mă bucur! La revedere, Mirela. Mă duc să repet cântecele pe mâine. (iese în grabă)

Mai mulți beneficiari de la centrul de zi așteaptă elevii să-i ajute pentru un spectacol.

Mirela (adresându-se grupului de beneficiari): Mă bucur că astăzi noi, suntem împreună pentru a vă ajuta la spectacol. O să învățăm cântecele, de aceea, o rog pe... Liliana să-l cânte. Are o voce așa de frumoasă! Apoi, cântăm împreună. Da?!

Liliana (surprinsă și rușinată să plece): Nu, nu pot să rămân, ieri trebuia să-l învăț, dar, am zis "altă dată"...

Viorica (venind lângă ea): Eu sunt sora ei Și-o să cântăm împreună și vă promit că sora mea n-o să mai lase nimic pe...”altă dată”.

Mirela: Ei, atunci, dragi prieteni, să ascultăm cântecul cântat de fete și să-l învățăm împreună.

Liliana (luându-și prietenele de mână): Vreau să vă spun că niciodată nu mi-a fost așa de rușine ca acum, și de aceea, o să vin toată săptămâna la centru să-i învăț cântece, da!?
(către beneficiari) Și acum, ne pregătim de cântat, doar un ritm să batem – din picior și din palme – gata.

(toți participă la joc bătând din palme și picioare, pregătindu-se pentru cântat)

(Pașca M.D. – 2017 – după o idee – Căldăraru E. – 1981)

Câteva păpuși... sportive

PERSONAJE:

PĂPUȘI

PĂPUȘA I

PĂPUȘA II

ANTRENORUL

HOPA – MITICĂ

*(Pe terenul de sport, se întrec la sărituri lângă
groapa cu nisip, toate personajele)*

Antrenorul (măsurând săritura): Bravo! Acum ai reușit! Foarte bine ai sărit. Cu vreo trei pași mai departe.

Păpușa I: Chiar așa? Mă bucur foarte.

Păpușa II: Da, nu-i nici un tertip. Uite urma în nisip.

Antrenorul: Vezi dacă m-ai ascultat și zilnic te-ai antrenat?

Păpușa I (bate din palme): Da! Și tare bine-mi pare!

Antrenorul (către Păpușa II): Și acum...e rândul tău!

Hopa – Mitică (apare cu un salt spectaculos): Eroare! La o parte! E rândul meu. Aleeee-hop! Hop și eu! (continuă să facă salturi)

Păpușile: Tu erai?

Hopa – Mitică: Păi, cine altul, să facă tumba și saltul mai grozave decât mine? Cine? Că unu-i Hopa-Mitică-nu-se-sparge-nu-se-strică-și-n picioare-se-ridică. Aleeee-hop! Hop-hop, tot mereu, unde-s alții, hop și eu! Să v-arăt talentul meu. Aleeee-hop! Cin` mai sare-atât de nalt?

Păpușile (admirativ): Phii!! Ce tumbă! Și ce salt!

Hopa-Mitică: Intru-n competiție!

Păpușile: Fără repetiție?

Antrenorul: Fără vreun antrenament?

Hopa-Mitică: Nu v-am spus? Eu...am talent! Asta este principalul. Hai, arbitrule, semnalul!

Antrenorul: Bine, bine, dacă vrei...sau semnalul! Un, doi, trei!... fluieră, Hopa-Mitică își ia avânt, se înalță...Păpușile îi urmăresc saltul cu uimire!

Păpușile: Ce detentă! Ați văzut? Unde, unde-a dispărut? S-a urcat până la nori? Unde ești Hopa-Mitică? Zbori? (Bubuitură, moment de panici) Ce e, ce s-a întâmplat?

Hopa – Mitică (plângăreț): Eu sunt...am... aterizat!

Antrenorul (însoțit de păpuși aleargă la groapa cu nisip): Va să zică...tu, Mitică?

Hopa – Mitică (dând din mâini să iasă din nisip): Scoate-mă de aici...mi-e frică!

Păpușa I: Ei, poftim! Poftim, netotul.

Păpușa II: S-a-nfundat aici cu totul.

Antrenorul: Hopa-sus! Că doar...Unu-i Mitică-nu-se-sparge-nu-se-strică-și-n-picioare-se-ridică.

Hopa – Mitică: Nu mai pot cu nici un chip!
Mi-s picioarele-n nisip. Și cum am plumb în pi-
cioare, mă afund mereu mai tare... Ajutooor...

Antrenorul: Hai, copii, la o adică nu-l lăsăm
noi pe Mitică. Este el cam îngânfat, dar
încolo... bun băiat! (către păpuși) După mine-
ntreagă ceată și...îl scoatem noi îndată (păpu-
șile îl ajută să iasă și toți sunt veseli)

Hopa – Mitică (bucuros): Mulțumesc! Vă mul-
țumesc!

Păpușa I: E...un gest prietenesc.

Hopa – Mitică: Eu, n-am fost...prietenos...
Dar de-acum...mă port frumos (întinde mâna).
Prietenii?

Păpușile (încruciașând mâinile deasupra mâinii
sale): Prietenii!

Hopa – Mitică: Frumos suna!

Păpușile: Hai la joacă împreună!

(Căldăraru E. - 1981)

Dialog incitant între generații și tentații de... continuat

un telefon mobil = T

un laptop = L

o carte = C

T: Sunt supărat. Nu mai rezist. Mă folosește tot timpul! Explodez într-o zi!

L: Crezi că ești singurul? Pe mine nu mă lasă să mă odihnesc nici o clipă, mică, mică.

T: Mă are și la căști. Ieri era să-l calce o mașina, că a trecut fără să vadă că nu e zebra acolo, ci la...zoo...

L: Ce să zic! Intră pe saituri unde nu e de el! Se dă mare și rotund, la anii lui, și-apoi, plânge că el...n-a știut...

T: Al tău câți ani are?

L: Nici nu știu că pare...bătrân de când mă folosește. Da, abia termină clasa...

T: La mine, degetele de la mâini, abia-i ajung.
Da, să nu-l întreb...

L: Cum scrie și cum citește? Da, crezi că se știe? Silabisește!

C: E vorba și de mine?

T: A, ești tu, rușinoasa! Ce mai faci? Mai trăiești?

L: Mai ai foi? Mai citești-răsfoiești?

C: N-aș vrea să supăr, dar, mă lăsați să citesc?

T+L: Pe bune?! Și noi? Avem pauză? Tăcem și dormim?! Ura!!!

(da, poți și TU continua...sceneta, dacă e adevărată...să mă crezi? Încearcă...și pe dată te...încarcă cu idei...)

(Pașca M.D. – 2017)

Teatrul cu tematici nu are doar motivația de a atenționa, ci și a responsabiliza, de aceea, implicarea creativă a celui ce-o folosește

ca terapie, conferă nota personală a exprimării prin cuvânt și mișcare a expresiei artistice, adăugând mesajului încărcătura momentului și efectul reușitei, atunci când ”toate personajele sunt....acasă, adică pe/în scenă”, și vin din... viață.

3.6. Teatru ca reabilitare

A se reîntoarce în/la societate, reprezintă pentru persoanele antisociale și cele privative de libertate, un act etico-moral și psiho-social cu valențe educative speciale și deosebite.

Dacă **terapia socială prin teatru** la nivelul reabilitării își are chintesența și valoarea sa o putem creiona și prin faptul că acest **teatru ca reabilitare**, Pașca M.D., Banga E. (2016):

- se folosește în instituțiile de privare de libertate (centre pentru minori, penitenciare);

- este mijloc de descărcare a tensiunilor negative a delicvențelor;
- apare ca dialog între delicvenți și personalul de supraveghere;
- duce la identificarea unor noi soluții de integrare în societatea normală;
- determină scăderea fenomenului infracțional;
- precede favorizarea unui climat de siguranță în viața cotidiană;
- modelează gândirea civică democratică cât și sentimentul de responsabilitate individuală raportat la societate.

Pentru a ajunge a determina persoana privativă de libertate/deținutul de a intra în **rol** și a accepta o astfel de **terapie** care să detensioneze starea conflictuală și nu numai, ce poate exista la un moment dat, e necesar a porni de la sim-

plu – **exercițiu de teatru** și a ajunge la **scenariu** și-apoi **piesa jucată ca atare**.

Vom încerca a reda câteva din exercițiile posibile a fi folosite în cadrul aplicării unei astfel de terapii, UNITER (1996) și care-i ajută să-și identifice mai ușor problemele, pornind de la:

- a marca începutul lucrului pe scenă;
- crearea relațiilor pozitive în grup,

exercițiile de teatru putând avea identitatea:

1. – **Atinge-ți partenerul!**

Jucătorii merg prin încăpere în ritm normal în direcții aleatorii. La semnalul „stop”, fiecare atinge cu mâna spatele unui partener și se oprește. Exercițiul va fi reluat de mai multe ori.

2. – **Da – nu**

Exercițiul este făcut de câte doi membri ai grupului, pe rând. Regula este: unul spune DA și celălalt NU, ca într-o ceartă, dar în care nu se folosesc și alte cuvinte. Jucătorii au voie să vor-

bească oricât de tare, sau de încet, de asemenea, au voie să se miște cum vor.

3. – Cercul devine pătrat

Toți membrii grupului formează un cerc stând în picioare, umăr lângă umăr și închid ochii. Rămânând cu ochii închiși, grupul trebuie să se miște astfel încât cercul să devină pătrat. Jucătorii trebuie să rămână tot timpul cu ochii închiși, dar pot să vorbească între ei pentru a găsi o soluție.

4. – Insula

Conducătorul de joc face pe podea, o insulă din foi de ziare. Toți jucătorii stau în jurul ziarelor. Când conducătorul de joc strigă „rechinii” toți jucătorii trebuie să ajungă pe ziare, având grijă să nu le rupă. Se strigă: „au plecat” și jucătorii pleacă de pe ziare, fiind în apă. În timpul jocului se micșorează „insula din ziare”,

dar jucătorii rămân aceeași, nimeni neavând voie să cadă în apă.

5. – Frânghia imaginară

Grupul se împarte în două echipe cu număr egal de membri, care vor trage de cele două capete ale unei frânghii imaginare. Jocul trebuie jucat cât mai aproape de realitate, deci, atenție! frânghia nu este elastică. Conducătorul de joc, taie frânghia imaginară în două, la un moment dat.

6. – Scaunul gol

Când nu se primește nici un răspuns emoțional de la deținuții/jucătorii cuprinși în terapia prin teatru (reabilitare) li se cere acestora să se așeze pe un scaun iar în fața lor să existe un alt scaun...gol. Li se cere să vorbească persoanei ce-ar putea sta pe scaun (cineva drag sau una pe care o urăște). Se va urmări comportamentul emoțional.

Este de remarcat și faptul că, din punct de vedere **metodologic**:

- există o perioadă bine determinată în care piesa este în lucru;

- grupul (actorii-jucătorii-deținuții) va fi format din minim trei – patru persoane, optim fiind opt, maximum zece;

- la spectacol, nu participă spectatori deoarece, deținuții joacă scenarii din viața lor, iar confidențialitatea este obligatorie de a se păstra în grup;

- grupul trebuie să fie eterogen (atenție doar la unele fapte/infracțiuni);

- când se lucrează în grup:

- poziția pe scaun este cu picioarele pe podea și mâinile pe genunchi;

- vorbește o singură persoană o dată;

- se vorbește pe rând;

- atitudine de respect și decență;

- nu se admit amenințări, injurii, etc

Gradual, se ajunge și la **scenariu** care este o întâmplare foarte scurtă și foarte simplă de jucat de un grup de persoane și care **pornește de la o situație și în care se dezvoltă un conflict.**

La nivelul acestui grup la care ne referim, cei privativi de libertate, e necesar a ne reaminti că la ei: „Ceea ce gândesc este ceea ce fac; dacă schimbi ceea ce gândesc, schimbi ceea ce fac”, fapt care determină o nouă concepție asupra:

- conduitei;
- atitudinii;
- comportamentului,

de risc a celui aflat într-o conjunctură mai puțin favorabilă unei secvențe sociale normale și care poate fi valoric raportată la comunitatea de referință.

În acest context, **scenariul** poate face trimitere la:

1) **familie**, printre probleme fiind:

- lipsa banilor;
- relația cu socrii;
- copiii îl resping;
- soția îl părăsește;
- alcool, etc.

materializându-se în situații ca, UNITER (1996):

a. Tatăl revenit în familie nu are bani pentru că nu și-a găsit o slujbă. Băiatul cel mare câștigă bani. Tatăl cere bani de țigări, inclusiv de la fiica sa care este elevă la liceu. Nimeni nu vrea să-i dea bani, iar băiatul cel mare, îl înfruntă.

2) **muncă**, printre probleme fiind:

- nu poate găsi un loc de muncă;
- stigmatul;

- acceptarea la vechiul loc de muncă;
- dificultăți de adaptare;
- munca este sub nivelul lui, etc.

materializându-se în situații ca, UNITER (1996):

a. Un angajat fură de la locul de muncă, fostul deținut îl vede dar nu-l poate denunța pentru că are cazier și va fi suspectat că de fapt, el e cel care a furat.

b. La coada de la forțele de muncă, un fost deținut nu este mulțumit de ofertă. Conversația se prelungește și cei de la coadă devin nervoși și...începe scandalul.

3) **supraviețuirea**, printre probleme fiind:

- locuința;
- banii;
- alcoolul, drogurile;
- alujba;
- dorința de răzbunare, etc.

materializându-se în situații ca, UNITER (1996):

a. Un deținut iese din închisoare și nu are unde să meargă în altă parte decât la prietenii lui din bandă, dar ei nu vor să îl primească pentru că a turnat pe cineva.

b. Deținutul vine acasă la prietena lui care îi spune că are un alt iubit.

4) **autoritate**, printre probleme fiind:

- poliția;
- serviciile sociale;
- stigmatul;
- vecinul de alături;
- orice situație în care ți se spune ce să

faci,

materializându-se în situații ca, UNITER (1996):

a. Fostul deținut este acasă, nu are slujbă și face muncile domestice sub supravegherea soacrei, care îl toacă la cap permanent.

5) **timp liber**, printre probleme fiind:

- întâlnirea cu vechii prieteni;
- filme violente;
- petreceri;
- vremea urâtă de afară;
- jocuri de noroc,etc.

materializându-se în situații ca, UNITER (1996):

a. Doi foști deținuți se întâlnesc duminică și merg la film. Aici nu-i lasă pe ceilalți spectatori să urmărească filmul.

b. Doi foști deținuți într-un parc agresează o fată singură.

c. La un fost deținut vine un prieten care îl cheamă să bea. Este duminică și nu este nimic altceva de făcut.

Și din toate aceste puncte de confluență, se poate pleca/porni a recunoște situația – problema existentă și a demara exprimarea artistică privind impactul mesajului social asupra persoanei privative de libertate în cauză, apărând **textul piesei** – text care beneficiază de cele mai multe ori de **două caracteristici** ce-l ajută să exprime:

- stări;
- trăiri;
- sentimente;
- situații,

definindu-i în cele din urmă, trăsăturile de caracter, practic, personalitatea, și anume:

- **spontaneitatea;**
- **improvizația,**

determinând în final, înainte ca să asistăm la finalul spectacolului că, Sanda Manu, UNITER (1996) „...aș putea să spun că terapia prin tea-

tru la închisoare mi se pare ceva la fel de firesc cum e faptul că soarele răsare la răsărit și apune la apus.”

Practic, important este a ști dacă **ușa** aceea duce spre interiorul sau nu al persoanei private de libertate, astfel încât dorința de a reveni în exterior să determine **terapia ca reabilitare** a fi cheia cu care să poate deschide acea...ușă.

3.7. Teatru vieții

Ca formă a **terapii prin teatru și teatru vieții** se înscrie în parametrii unei atitudini pozitive în care:

- experiența vieții;
- evenimentele vieții,

pot influența noi identități structurale celor cărora se adresează.

Teatru vieții pornește Pașca M.D., Banga E. (2016) de la faptul că:

- reprezintă o modalitate prin care se poate transmite prin cuvinte, prin viu grai (vorba) orice;

- au loc întâlniri și discuții libere;

- se desfășoară în general în spitalele unde grupul țintă este alcătuit din bolnavii cronici;

- nu contează vârsta pacientului;

- are la bază comunicarea și relaționarea interumană;

- nu are un scenariu de cuvinte stabilit anterior;

- aduce speranță și bucurie în saloanele bolnavilor.

Poate fi interesant și modul în care **teatrul vieții** devine complementar **poveștii vieții** ca **tentativă** de a face din propria experiență, un mod de exprimare, deoarece cunoașterea celei din urmă, îl poate ajuta pe cel în cauză să-și

cunoască **rolul** pe care-l... joacă (interpretează) fără a lăsa carențe în...urme.

Astfel, Atkins R. (2006) **povestea vieții** este esența a ceea ce i s-a întâmplat unor persoane. Ea poate acoperi perioada de la naștere până în momentul actual sau aspecte care nu s-au desfășurat în prezența acesteia și care scapă cunoașterii sale. **Relatarea** include:

- evenimentele importante;
- experiențele;
- trăirile,

avute de-a lungul vieții prin sublinierea celor mai importante aspecte. Este o modalitate de a înțelege mai bine trecutul și prezentul și de a lăsa o moștenire personală pentru viitor.

Când **teatru vieții** își joacă propria **poveste a vieții**, atunci actorul narator/povestitor, face din comunicarea sa interumană nu numai un **scop**, dar și o **funcție** menită să conducă spre:

- cunoaștere;
- acceptare;
- înțelegere;
- toleranță,

și mai puțin sau deloc:

- discriminare;
- vulnerabilitate;
- intoleranță,

el, individul fiind „al cetății” și nu în afara ei, iar raportarea sa la un grup/comunitate este definitorie vizând propria sa personalitate cât și valoare psiho-socială recunoscută, apreciată, valorificată, devenind astfel în timp, un punct de reper și nu numai.

Și ca un corolar a întrepătrunderii celor două, Moreno J.L. (2009) în *Povestea vieții mele*, capitolul 8, menționa faptul că: „Am avut propriul meu teatru. Chiar dacă era împotriva

teatrului, era totuși un teatru. Uneori, este greu să tragi linia de demarcație”.

Și cu siguranță, **teatru vieții** poate începe cu...**a fost odată, povestea** fiind mai mult decât aproape, adică... **vie și... personală**.

3.8. Teatru oprimaților

Conceptul, filosofia, atitudinea, motivația și finalitatea, revin lui Augusto Boal (2005) care definește **teatrul oprimaților** ca un permanent dialog unde îi învățăm pe alții și învățăm noi înșine.

Principiile de bază pornesc de la:

1. – are două principii fundamentale:

a. în primul rând să transforme spectatorul – ființă pasivă, receptivă, depozitară – în protagonist al acțiunii dramatice, în subiect, în creator, în transformator;

b. în al doilea rând, să încerce să nu se mulțumească să reflecteze asupra trecutului, ci să se pregătească pentru viitor;

2. – augmentează, multiplică și stimulează dorința spectatorului de a transforma realitatea;

3. – pentru a fi eficient, el trebuie practicat masiv, fiind o metodă de acțiune politică, practicată pe scară largă;

4. – trebuie să acceptăm că toți oamenii sunt capabili să facă tot ceea ce un om este capabil să facă; toată lumea poate să facă teatru – chiar și actorii; se poate face teatru peste tot – chiar și în teatre;

5. – trebuie să ajungă întotdeauna la construcția unui model de acțiune viitoare, când o anumită situație apare, anume măsuri sunt de luat; iată de ce este important ca temele alese să fie teme reale, adevărate, cu grad de urgență care face ca spectatorii să fie mai creativi, pentru că știu că

problema există și că trebuie să o soluționeze imediat; teme generice, abstracte, îndepărtate, etc. sunt inutile pentru acest gen de teatru.

Practic, Boal A. (2005) **teatrul oprimațiilor** nu arată imagini din trecut, ci dimpotrivă, **pregătește modelele de acțiune pentru viitor.**

Nu ajunge să fii conștient că lumea are nevoie de transformare, trebuie să o transformi.

3.9. Teatru statuie

Definind **teatrul statuie**, Boal A. (2005) spunea că trebuie să folosim trupurile altora sculptând un ansamblu de statui, în așa fel încât să punem în evidență opinii și senzații. Participantul trebuie să acționeze cu trupurile celorlalți ca și cum el ar fi sculptorul, și ei, un vas de argilă; trebuie să hotărască poziția fiecăruia până în cele mai mici detalii ale fizionomiei. Vorbitorul este absolut interzis. Cuvintele pot fi ex-

primare prin grimasele așteptate de la spectatorul – statuie.

Ca și **tehnic** de aplicare, se poate pleca de la:

1. – li se cere spectatorilor să formeze un grup de statui care să arate, să vizualizeze, un gând colectiv pe o temă dată (exp.: terorism, imigrație, neîncredere, frică, moartea);

2. – se cere spectatorilor apoi să construiască o statuie ideală, din care opresiunea va dispărea și care este reprezentarea societății pe care doresc să o construiască, în care problemele actuale vor fi depășite;

3. – se revine apoi la statuia reală și începe dezbateră; fiecare spectator are dreptul să modifice statuia reală, cu scopul de a arăta vizual cum va fi posibil ca, plecând de la realitatea noastră concretă, să se creeze realitatea pe care o dorim;

4. – spectatorii își spun părerea repede (spre a evita să gândească în cuvinte și să încerce apoi să transforme cuvintele în reprezentări concrete); în realitate încercăm să facem în așa fel încât spectatorul să gândească în propriile imagini, să vorbească cu mâinile, ca un sculptor, li se cere apoi statuilor să-și modifice realitatea opresivă, acționând ca un personaj și nimic altceva.

Important este momentul în care **spectatorii interrelaționează cu statuia**, modelând-o cu adevărul care poate șoca, implicându-se cu adevărat și înțelegând mesajul real care este transmis ceea ce poate permite transformarea și schimbarea unei atitudini.

3.10. Teatru invizibil

Promotor a acestor forme de teatru și care pot coexista în cadrul **terapiei prin teatru**,

Boal A. (2005), spunea despre **teatrul invizibil**, că este teatru; el trebuie să aibă la bază un text scris, care trebuie adaptat intervențiilor spectatorilor. Se alege un subiect fierbinte, despre care se știe că interesează cu adevărat și profund viitorii spectatori. Se face o mică piesă. Actorii trebuie să-și interpreteze personajul ca și cum ar juca într-un spectacol tradițional, pentru spectatori tradiționali. În fapt, spectacolul va fi jucat într-un loc care nu este un teatru și pentru spectatori care nu sunt spectatori de teatru.

În acest context, teatrul invizibil nu este realism, ci practic, realizate, chiar dacă oderă scene de ficțiune.

Spre exemplificare din „trăita și spusă” experiență, Boal A. (2005), redăm o secvență în care se are în vedere dacă prezența unor copii la o conferință (ei perturbând desfășurarea fără a

fi atenționați) este binevenită sau nu. Transcriem o secvență din exercițiu:

Copiii în public

• **acțiunea 1** = Actorii erau dispersați în mijlocul publicului. Ne-am înțeles ca, atunci când vorbeam despre teatru invizibil, să dau un semnal punându-mi mâinile în cap. Mi-am pus prin urmare mâinile pe cap. Unul dintre actori se ridică și propune să fie dați afară din sală copiii pentru că nu se auzea nimic din ce spuneau și deranjau celelalte persoane prezente.

• **acțiunea 2** = O actriță apără copiii și dreptul lor de a participa la conferință, chiar dacă nu înțelegeau nimic. Un actor încearcă să dea afară un copil din sală, un altul prinde copilul și împiedică să fie dat afară. Din diverse puncte din sală țâșnesc frazele dialogului pe care-l pregătisem, care interfera cu intervențiile spontane ale publicului. Întreb ce se întâmplă. Iată încă o

dată o situație explozivă, la care a participat tot teatrul...

• **acțiunea 3** = La un semnal dat de mine, toți actorii arată în același timp spre scenă și eu îi invit să salute publicul prin aplauze, ca într-un spectacol convențional. Abia atunci spectatorii au înțeles că fusese vorba despre o scenă de teatru invizibil. Și abia atunci au înțeles ce era acela teatru invizibil. Nu a fost nevoie să mai spun nimic...

Astfel, în **teatrul invizibil**, **spectatorul se transformă în protagonist al acțiunii** fără să fie conștient de asta. Este protagonistul realității pe care o vede, întrucât ignoră faptul că originea sa este fictivă. Iată de ce este indispensabil să se meargă mai departe, să se procedeze de așa manieră ca spectatorul să participe la o acțiune dramatică dar în cunoștință de cauză, remarca același Boal A. (2005).

Cap. 4 – STRATEGII

4.1. Fișa de activitate

Fișa de activitate poate fi folosită și pentru **terapia prin teatru**, fiind un real și de ajutor instrument de lucru în planificarea, conceperea și desfășurarea activităților, cât și în evaluarea, verificarea și valorificarea scopului și obiectivelor propuse de la începutul acțiunii terapeutice și destinate subiectului/ clientului/ beneficiarului de către terapeut.

Este necesar a se cunoaște că fișa se poate folosi atât pentru:

- subiectul/clientul ce solicită astfel de terapie;
- beneficiarul ca fiind persoană cu dizabilități (cerințe educaționale speciale).

1. Elemente de identitate

Decodificată, fișa se structurează astfel, Pașca M.D., Banga E. (2016):

- e necesar a menționa competența (arte combinate sau terapii ocupaționale);
- elementele de identitate sunt necesar a se nota, importanță având și: ora, locul de desfășurare, denumirea activității având grijă ca la beneficiari/subiecți (grup) să se treacă numărul acestora, încadrate între vârste apropiate și sexul, iar la individual (dacă e vorba de o persoană pe o perioadă mai lungă de timp, sexul și vârsta);
- înregistrarea vulnerabilității (diagnosticului) apare mai pregnant în cazul beneficiarilor cu dizabilități (cerințe educative speciale);
- obiectivele (să nu depășească între 3-5 cu număr): clare, precise, țintite, putând rezolva problema prin metoda „pașilor mărunți”;

- indicațiile terapeutice dacă este parte componentă din amplu program terapeutic pentru cel în cauză, trebuie centrate pe problemă – client cu indicații precise și la obiect;

- rezultatele sau efectele dorite vor reprezenta finalitățile acțiunii propriu-zise desfășurate astfel încât gradual, progresul să fie vizibil în întregul proces de recuperare psiho-motorie căruia îi este adresat solicitantului.

2. Desfășurarea propriu-zisă a activităților face referire în primul rând la metodologia acesteia de aplicare ținând cont de sarcinile, itemii cuprinși în componenta terapeutică respectivă, adresându-se realității scopului propus, acesta realizându-se nu în ultimul rând, prin respectarea unor reguli liber consimțite și de comun acord stabilite între cele două părți (beneficiar/subiect/client și terapeut) cât și cele

impuse de activitatea respectivă aflată în desfășurare:

- importanța majoră rezidă și prin formarea de specialitate pe care o predă și cel/cea care completează fișa, el/ea fiind singura persoană care are dreptul de:

- a se pronunța asupra terapiei alese;
- a eșantiona în funcție de diagnostic/ tratament / problemă numărul de activități necesare în situația respectivă;
- a lucra individual sau în grup;
- a acorda cu toată responsabilitatea de care dă dovadă, activitatea de recuperare sau reabilitare;
- a fi partener în activitatea terapeutică;
- a-l conștientiza pe cel în cauză de importanța implicării sale în propria acțiune de recuperare;

o a avea o gândire pozitivă și a crede cu adevărat că ceea ce face, face bine, că va avea rezultatul și pot atinge, împreună, formând o echipă, **totul**.

Într-o astfel de concepție, **fișa de activitate** răspunde unor cerințe descriptive în activitatea terapeutică, dar poate fi și baza pentru alte noi instrumente de lucru ce e necesar a răspunde unor situații personalizate în cadrul realizării ședințelor/sesiunilor de terapie prin teatru.

Fișă de activitate

Componentă: arte combinate – terapii ocupaționale –

1. Elemente de identitate:

1.1. Data _____

1.2. Ora _____

1.3. Locul de desfășurare _____

1.4. Beneficiar (grup) _____ individual _____

1.5. Denumirea activității _____

1.6. Denumire vulnerabilitate _____

1.7. Obiective

1.8. Indicații terapeutice

1.9. Rezultate / efecte dorite

1.10. Materiale necesare

Completat de _____

4.2. Adnotări

Aici, este loc pentru propria-ți experiență...

Bibliografie

1. Anania V. (2010) – *Teatru II*, vol. II, Ed. Polirom, Iași
2. Atkinson R. (2006) – *Povestea vieții – interviu*, Ed. Polirom, Iași
3. Bâgiu L. V. (2006) – *Valeriu Anania, Scriitorul*, Ed. Limes, Cluj – Napoca
4. Boal A. (2005) – *Jocuri pentru actori și non-actori, teatrul oprimaților în practică*, Fundația Concept, București
5. Chirițescu D., Teșileanu A. (2008) – *Cele mai bune lecții de civică*, Ed. Miniped, București
6. Căldăraru E. (1981) – *Micul actor*, Ed. Ion Creangă, București
7. Cain A. (2003) – *Psihodrama Balint – metode, teorie, aplicații*, Ed. Trei, București.
8. Manes S. (2008) – *83 de jocuri psihologice pentru animarea grupurilor*, Ed. Polirom, Iași.

9. Moreno J. L. (2009) – *Scrieri fundamentale*, Ed. Trei, București
10. Pașca M.D. (2016) – *Dăruind povești...*, Ed. Ardealul, Târgu Mureș
11. Pașca M.D., Banga E. (2016) – *Terapii ocupaționale și arte combinate – repere creative*, Ed. University Press, Târgu Mureș
12. Petrescu P., Stoica G. (1981) – *Arta populară românească*, Ed. Meridiane, București
13. Preda V. (2003) – *Terapii prin mediere artistică*, Ed. Presa universitară Clujeană, Cluj-Napoca
14. Waters V. (2003) – *Povești raționale pentru copii*, Ed. ASCR, Cluj-Napoca
15. *Terapia socială prin teatru* – UNITER (1996), Ed. Axa, Botoșani
16. *Tehnici de lucru prin arte combinate* (2009) – Fundația de Sprijin Comunitar Bacău, Ed. Egal, Bacău

17. *DEX* (2009) – Ed. Academiei Române,
București
18. <http://mirelasova.over-blog.com/article>
19. [http://nonformalii.ro/metode/teatru-de-
umbre/](http://nonformalii.ro/metode/teatru-de-umbre/)